

INTERNATIONAL
CATALAN
INSTITUTE

FOR PEACE

GRAN VIA, 658 BAIX. 08010 BARCELONA
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
ICIP@GENCAT.CAT | WWW.ICIP.CAT

ICIP WORKING PAPERS:
2009/3

Eleccions al 2009? Avenços i obstacles de la construcció de pau a Costa d'Ivori

Albert Caramés

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

Eleccions al 2009? Avenços i obstacles de la construcció de pau a Costa d'Ivori

Albert Caramés

Col·laborador de l'ICIP, actualment a Costa d'Ivori. Membre de l'Escola de Pau fins al juliol de 2009

albert.carames@gmail.com

Text encarregat per l'Institut Català Internacional per la Pau com a eina de treball per a una futura missió d'observació electoral i de construcció de pau a Costa d'Ivori.

**Institut Català Internacional per la Pau
Barcelona, novembre 2009**

2.ª edició: abril de 2010

© 2009 Institut Català Internacional per la Pau

Gran Via, 658, baix. 08010 Barcelona
T. 93 554 42 70 | F. 93 554 42 80
recerca.icip@gencat.cat | www.icip.cat

Editors

Javier Alcalde i Rafael Grasa

Consell editorial

Pablo Aguiar, Alfons Barceló, Catherine Charrett, Gema Collantes,
Caterina Garcia, Abel Escribà, Vicenç Fisas, Tica Font, Antoni Pigrau,
Xavier Pons, Alejandro Pozo, Mònica Sabata, Jaume Saura, Antoni
Segura i Josep Maria Terricabras

Traducció

Núria Ros (text)

Maria Sirera (annexos)

Correcció del text

Àtona, SL

Disseny gràfic

Cla-se

ISSN

2013.5793 (edició en línia)

2013.5785 (edició en paper)

DL

Tots els drets reservats

ABSTRACT (CAT):

Tres mesos de conflicte armat a Côte d'Ivoire¹ durant el 2002 acabaren amb la divisió del país en dues regions, separades per una línia d'interposició controlada per les franceses *Forces Licorne*. El procés de pau es perllongà en el temps i es caracteritzà per una manca de confiança mútua i per una immobilitat política. Aquests fets desembocaren en una situació d'*impasse* i en la permanència de Laurent Gbagbo a la presidència del país. A més, els diferents acords polítics no ajudaren el procés de construcció de pau, ja que no encaraven alguns dels problemes principals del país, com ara la propietat de les terres i els assumptes d'identitat. Aquest document de treball aspira, en primer lloc, a analitzar els fets principals i les causes que originaren el conflicte des del cop d'estat del 2002. En segon lloc, el document analitza el procés de pau i assenyalava els elements clau de l'Acord de Pau d'Ouagadougou (2007): la creació d'una estructura de forces armades nova i única, així com la identificació de la població i la realització d'un procés electoral. L'objectiu principal és proporcionar una eina de treball a l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) per enviar una missió d'observació electoral a aquest país africà el novembre de 2009.

Paraules clau: crisi, acord de pau, forces armades, reintegració, eleccions, identificació.

ABSTRACT (CAST):

Tres meses de conflicto armado en Côte d'Ivoire² en el 2002 acabaron con la división del país en dos regiones, separadas por una línea de interposición controlada por las francesas *Forces Licorne*. El proceso de paz perduró en el tiempo y se caracterizó por una falta de confianza mutua y por una inmovili-

1. En català, Costa d'Ivori. El nom francès Côte d'Ivoire és, però, l'únic nom oficial del país.

2. En castellano, Costa de Marfil. El nombre francès Côte d'Ivoire es, sin embargo, el único nombre oficial del país.

dad política. Estos hechos desembocaron en una situación de *impasse* y en la permanencia de Laurent Gbagbo en la presidencia del país. Además, los diferentes acuerdos políticos no ayudaron al proceso de construcción de paz, ya que no trataban algunos de los problemas principales del país, tales como la propiedad de las tierras y la identidad. Este documento de trabajo aspira, en primer lugar, a analizar los hechos principales y las causas que originaron el conflicto desde el golpe de estado en el 2002. En segundo lugar, el documento analiza el proceso de paz y señala los elementos clave del Acuerdo de Paz de Ouagadougou (2007): la creación de una estructura de fuerzas armadas nueva y única, así como la identificación de la población y la realización de un proceso electoral. El objetivo principal es proporcionar una herramienta de trabajo al Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) para enviar una misión de observación electoral a este país africano en noviembre de 2009.

Palabras clave: crisis, acuerdo de paz, fuerzas armadas, reintegración, elecciones, identificación.

ABSTRACT (ENG):

In 2002 in Côte d'Ivoire³ three months of armed conflict ended with the division of the country. Two regions were separated by an interposition line controlled by the French Forces Licorne. This significant peace process was maintained over time, but characterized for lack of mutual confidence and political immobility, which led to an *impasse* and the continuation of Laurent Gbagbo in the presidency. Moreover, the peace building process was less successful because the different political agreements failed to address some of the main national problems, such as land property and identity issues. The following paper aims first to analyze the main facts and causes that instigated the conflict since the coup d'état in 2002. Secondly, the paper will analyze the peace process and point out the key elements of the Ouaga-

3. Although known as the Ivory Coast in English, the French name, Côte d'Ivoire, is the only official name of the country.

dougou Peace Agreement (2007): the creation of a new and unique armed forces structure, as well as the identification of the population and implementation of an electoral process. The main goal is to provide the International Catalan Institute for Peace (ICIP) a working tool in order to send an electoral observation mission to this African country by November 2009.

Key words: crisis, peace agreement, armed forces, reintegration, elections, identification.

ABSTRACT (FRA):

Trois mois de conflit armé en Côte d'Ivoire pendant l'année 2002 finirent par provoquer la division du pays en deux régions, séparées par une ligne d'interposition contrôlée par les Forces Licorne françaises. Le processus de paix se prolongea dans le temps, caractérisé par un manque de confiance mutuelle et une immobilité politique. Ces faits ont débouché sur une situation d'*impasse* et la permanence de Laurent Gbagbo à la présidence du pays. De plus, les différents accords politiques n'aident pas le processus de construction de la paix, puisqu'ils n'abordaient pas certains problèmes principaux du pays, comme par exemple la propriété des terres et les sujets concernant l'identité. Ce document de travail aspire, tout d'abord, à analyser les faits principaux et les causes qui provoquèrent le conflit à partir du coup d'état de 2002. En deuxième lieu, le document analyse le processus de paix et signale les éléments clé de l'Accord de Paix d'Ouagadougou (2007) : la création d'une nouvelle et unique structure des forces armées, ainsi que l'identification de la population et la réalisation d'un processus électoral. L'objectif principal est de fournir un outil de travail à l'Institut Catalan International pour la Paix (ICIP) afin d'envoyer une future mission d'observation électorale dans ce pays africain.

Mots clé: crise, accord de paix, forces armées, réintégration, élections, identification.

SUMARI:

ACRÒNIMS

1. INTRODUCCIÓ
2. LA «CRISI» A COSTA D'IVORI
 - 2.1. CAUSES DE LA «CRISI»
 - 2.2. EVOLUCIÓ DE LA «CRISI»
3. EL PROCÉS DE PAU A COSTA D'IVORI: DE LINAS-MARCOUSSIS A OUAGADOUGOU
 - 3.1. CRONOLOGIA DE LA SORTIDA DE CRISI
 - 3.2. ACTORS CLAU PER A LA SORTIDA DE CRISI
4. L'ACORD D'OUAGADOUGOU SOTA LA LUPA: DEL DIT AL FET...
 - 4.1. CAP A UNES NOVES FORCES ARMADES
 - 4.1.1. DISSENY DEL PROCÉS
 - 4.1.2. EVOLUCIÓ DEL PROCÉS DE DDR
 - 4.2. ELECCIONS PACÍFIQUES I TRANSPARENTS A COSTA D'IVORI?
 - 4.2.1. DESAFIAMENTS TÈCNICS
 - 4.2.2. PERSPECTIVES POLÍTIQUES
5. CONCLUSIONS

ANNEX I. ACORD DE PAU DE LINAS-MARCOUSSIS (2003)

ANNEX II. ACORD DE PAU D'OUAGADOUGOU (2007)

ANNEX III. MAPA DE COSTA D'IVORI

ACRÒNIMS

- APO:** Acord de Pau d'Ouagadougou
- BM:** Banc Mundial
- CCI:** Centre de Comandament Integrat
- CEI:** Comissió Electoral Independent
- CNDDR:** Comissió Nacional de DDR
- CNSI:** Comissió Nacional de Supervisió i Identificació
- DDR:** Desarmament, Desmobilització i Reintegració
- DDM:** Desarmament, Desmantellament i Reintegració
- DDHH:** Drets Humans
- DIH:** Dret Internacional Humanitari
- ECOWAS:** Economic Community of West African States
- EEUU:** Estats Units
- FAFN:** Forces Armades de les Forces Nouvelles
- FANCI:** Forces Armades de Costa d'Ivori
- FDS:** Forces de Defensa i de Seguretat
- FMI:** Fons Monetari Internacional
- FN:** Forces Nouvelles
- FPI:** Front Populaire Ivoirien
- GTZ:** Agència de Cooperació Alemanya
- HRW:** Human Rights Watch
- ICG:** International Crisis Group
- ICIP:** Institut Català Internacional per la Pau
- INS:** Institut Nacional d'Estadística
- LIDHO:** Ligue Ivoirienne des Droits de l'Homme
- MFA:** Mouvement des Forces pour l'Avenir
- MJP:** Mouvement Pour la Justice et la Paix
- MPIGO:** Mouvement Populaire Ivoirien du Grand Ouest
- OCHA:** Oficina de Coordinació d'Assumptes Humanitaris de Nacions Unides
- ONG:** Organització No Governamental

ONU: Organització de les Nacions Unides
ONI: Oficina Nacional d'Identificació
ONUCI: Missió de Nacions Unides a Costa d'Ivori
PDCI: Parti Démocratique de Côte d'Ivoire
PNRRC: Programa Nacional de Reinserció i Rehabilitació Comunitària
RDHP: Rassemblement Houphouëtiste pour la Démocratie et la Paix
RDR: Rassemblement des Démocrates Républicains
UE: Unió Europea
UNMIL: Missió de Nacions Unides a Libèria
UPCI: Mouvement Patriotique de Côte d'Ivoire

1. INTRODUCCIÓ

Costa d'Ivori és un país situat a la regió d'Àfrica Occidental, amb una superfície d'uns 322.000 km² i fronterer amb Ghana, Libèria, Mali, Guinea i Burkina Faso. La seva població ronda els 18,4 milions d'habitants, un 46% dels quals viu en zones urbanes; entre la seva població hi ha més de vuit nacionalitats, i l'esperança de vida no supera els 46 anys. La seva trajectòria històrica s'ha vist marcada per les seves poblacions primitives, així com per les migracions provocades pel període de colonització i d'immigració durant l'etapa d'alliberament (Akindes 2007, 12).

Després del període com a colònia francesa des de 1893, el 7 d'agost de 1960 Costa d'Ivori experimentà el procés d'independència i adoptà una Constitució pròpia el novembre del mateix any. Aquest text es basava en un règim presidencialista, reconeixent de manera teòrica la pluralitat de partits i la separació dels tres poders. Tot i aquesta suposada pluralitat, l'escenari polític ivorià de 1960 a 1993 fou dominat pel president Félix Houphouët-Boigny, que exercí un poder autoritari i neopatrimonialista (Diarra 1997, 23) conegut com el «compromís houphouëtista». Es basava en un exercici d'«enginyeria» que associava la política d'obertura a l'exterior i la gestió paternalista de la diversitat social en funció dels seus propis interessos (Médard 1982, 14).

El país que després de la independència fou conegut com «el Miracle Africà» (per la prosperitat i l'estabilitat política que arribà a obtenir durant els anys 60 i 70), desembocà en episodis de violència armada quan la crisi econòmica colpejà fortament els fonaments d'un règim construït sobre els grans beneficis de l'exportació del cacau (Escola de Cultura de Pau 2008, 8). A partir de la segona meitat dels anys vuitanta, dècada marcada per una decadència de les finances públiques i per la denominada «crisi del cacau», es succeïren les protestes que sol·licitaven una obertura del règim i una acceptació del pluralisme polític. D'aquesta manera sorgiran en la clandestinitat grups polítics com el Front Populaire Ivoirienne (FPI) i el Rassemblement des Démocrates Republicaines (RDR), que el 1990 acon-

seguiren l'objectiu d'oberturisme democràtic (Escola de Cultura de Pau 2008, 8).

Després de la mort de Boigny el 1993, el succeí al poder la seva mà dreta i antic president del Parlament, Henri Konan Bédié. mentre Alassane Dramane Ouattara ocupà el càrrec de Primer Ministre. Durant aquest període s'accentuà el sentiment d'agreuament i la divisió de la població entorn a línies ètniques identificades amb partits polítics, ja que l'ètnia Baoulé (a la qual pertanyien els dos caps d'estat que el país havia tingut) era l'única que havia controlat el poder des de 1960.

A partir de llavors s'inicià el període de major inestabilitat política, que desembocà en el denominat període de crisi després d'un cop d'estat el setembre de 2002. Tres mesos de conflicte armat portaren a la divisió del país en dues parts, nord i sud, separades per una línia de seguretat dominada per les franceses Forces Licorne. Aquest és el nom que rep l'operació militar (força de reacció ràpida) de les forces armades franceses, iniciada amb els fets de setembre de 2002 i complementària al desplegament de la força de manteniment de la pau de Nacions Unides (ONUCI). En els moments més àlgids de la crisi arribà a comptar amb cinc mil efectius. En l'actualitat, però, després de la dissolució de la línia de seguretat, tan sols compta amb nou-cents cinquanta membres a la capital, Abidján.

La manca de voluntat política, tant per part del president com per de les Forces Nouvelles (FN), conduí a un *impasse* que postergà les anhelades eleccions durant anys. La situació era d'immobilisme polític, amb la permanència de Laurent Gbagbo al poder. De molt poc serviren els acords polítics obtinguts amb posterioritat per a la implementació de l'acord de pau de Linas-Marcoussis (Acords d'Accra I, II i III el març de 2003 i juliol de 2004; i Pretòria, l'abril i juny de 2005), ni les successives resolucions del Consell de Seguretat de l'ONU que apuntaven noves estratègies per desbloquejar el procés. Bona part d'aquests documents es centraven en el desmantellament de les milícies, l'inici del procés de desarmament i l'adopció de reformes legislatives. De la seva banda, les resolucions de Nacions Unides marcaren la creació d'un Grup de Treball Internacional per controlar el procés de pau (Akindes 2007, 9; Escola de Cultura de Pau 2008, 8).

El present document de treball pretén radiografiar els principals esdeveniments des del cop d'estat de 2002 fins a l'actualitat, en vigílies de la celebració d'unes eleccions presidencials. En primer lloc, s'apuntaran els principals fets i causes que desembocaren en la denominada crisi. Posteriorment, s'analitzarà el procés de pau que seguí i se'n farà un balanç. El següent apartat es centrarà en una anàlisi detallada dels principals punts per acomplir de l'acord de pau d'Ouagadougou (formació d'unes noves forces armades, procés d'identificació i celebració d'un procés electoral), establint una comparativa entre el disseny teòric i la realitat. Finalment, un apartat de conclusions dels principals aspectes tractats servirà per tancar aquest document. Un dels elements transversals que marcaran aquest text és l'èmfasi en aquells aspectes que no s'han tractat suficientment en el procés de sortida de la crisi i que, en conseqüència, no apareixen en els diferents acords de pau. No obstant això, són aspectes que contribuirien en bona manera a la construcció de la pau al país.

L'objectiu d'aquest treball és dotar l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) d'una eina de treball amb la finalitat de constituir i enviar una missió d'observació electoral durant els comicis presidencials a Costa d'Ivori, previstos pel 29 de novembre de 2009 i ja aplaçats. De moment no tenen encara una data fixada, però difícilment es duran a terme abans del primer semestre de 2010 . A més, l'abordatge sobre el terreny dels àmbits tractats en l'acord de pau servirà per explorar les contribucions que aquest institut pugui fer per a la construcció de pau en aquest país.

2. LA «CRISI» A COSTA D'IVORI

La creixent inestabilitat política i econòmica a partir de la dècada dels 90 desencadenà en un període de «crisi», denominat així per la curta durada de la fase aguda del conflicte armat, brevetat que evita que sigui considerat una guerra. Aquest apartat pretén donar compte de les causes, la cronologia i les conseqüències d'aquest període.

2.1. CAUSES DE LA «CRISI»

El diagnòstic de les causes del conflicte depèn de la posició de l'actor que l'analitzi, ja que existeixen diferents percepcions generades al respecte. Des de la comunitat internacional, la versió més estesa fa referència a la disputa en un país dividit en dos: un nord principalment de religió musulmana i un sud eminentment catòlic (Basset 2003, 5). Aquest enfrontament de tipus religiós ha portat a molts prejudicis cap a la comunitat Diola, acusada de violenta a diferència d'altres grups ètnics, i de ser l'instrument d'acció dels antics colonitzadors francesos per legitimar la seva presència al país (Akin-des 2007, 31).

Des del punt de vista intern de les comunitats del sud-oest i del centre-est del país, el conflicte s'entengué com una temptativa des del nord per accedir al poder a la zona oest del país de forma il·legal. Aquesta era la zona més rica en recursos, que havia estat privatitzada i confiscada per l'ètnia Akan (Akindes 2007, 32). Des del centre, el sud i l'est del país, la percepció radicava en el fet que els mateixos Akan havien valorat el traspàs de poder del general Robert Guéï a Laurent Gbagbo com una simple continuïtat de la seva gestió (Akindes 2007, 32).

La introducció de lleis discriminatòries que afavorien els considerats nacionals, junt amb la corrent d'exaltació de la *ivoirité* que inicià l'antic president Bédié, sembraren la llavor d'allò que més tard acabaria sent una situació de «crisi». Durant aquest període augmentaren els estereotips sobre les

persones procedents del nord, generalment de confessió musulmana i pertanyents a ètnies que tenien com a llengua vehicular el Diola (compartida amb Burkina Faso, Mali i Guinea), a les quals es considerava estrangeres. D'altra banda, les persones d'ètnies de confessió cristiana, majoritàries al sud, eren qualificades d'autèntiques ivorians. Aquests estereotips, units a la percepció que les poblacions del nord ocupaven terres que no els pertanyien, iniciaren una onada de violència a finals dels anys 90 que el Govern no intentà contenir (Escola de Cultura de Pau 2008, 8). Concretament, la implantació de diverses lleis a partir de finals dels 90 contribuï a aquesta situació. En primer lloc, destaca la llei de propietat de la terra (*code foncier*) de 1998. Tractant-se d'un país predominantment agrícola, la producció i la comercialització dels seus principals productes (cafè, cacau, etc.) era una de les seves principals fonts de riquesa. No obstant això, el país mancava d'un sistema jurídic de propietats, més enllà del sistema tradicional de cada ètnia, per regular el mercat territorial en l'àmbit rural. La llei de 1998 permeté clarificar la realitat territorial, així com transformar els drets d'ús del sòl. El govern aconseguí així el dret de propietats i el relleu de terrenys que mai havien estat definits en contractes entre els seus propietaris i els «explotadors» d'aquests. La problemàtica s'inicià quan s'observà que aquesta llei especificava que els explotadors agrícoles no ivorians no tenien dret a la propietat de les terres. Això originà una font de conflicte entre els autòctons i els emigrants no ivorians, essent els aspectes de nacionalitat i identitat les causes estructurals d'aquesta problemàtica (Kouman 1999, 33).

Així, doncs, vinculada als impostos territorials i als impostos sobre les terres, una altra llei significativa feia referència a la nacionalitat. Aquest s'ha transformat en un problema cada vegada més sensible, especialment si es té en compte que Costa d'Ivori ha sofert importants fluxos migratoris des de la seva independència. D'aquesta manera, el conflicte entre aquells que són considerats vertaderament ivorians i els que no ho són es manté latent, i ha comportat tensions en diversos àmbits. Per exemple, en el camp electoral, el procés identificatiu encara no ho ha aconseguit clarificar. Així mateix, la cohesió social s'ha vist seriosament malparada per diversos aspectes,

com les males pràctiques administratives sobre els drets del ciutadà, la incertesa i la lentitud del procés d'identificació de la població del nord, i l'extorsió policial en el lliurament de les cartes d'identitat (Akindes 2007, 33).

D'altra banda, si analitzem les condicions d'elegibilitat per a la presidència, la Constitució aprovada l'any 2000 fou un altre element desencadenant d'un clima de tensió. Aquesta Constitució especificava que el president havia de ser ivorià d'origen (de pare i mare ivorians), i que mai podia haver prevalgut cap altra nacionalitat. Així, doncs, nega qualsevol possibilitat de disposar de doble nacionalitat, com podria ser el cas d'Alassane Ouattara, exprimer ministre d'origen burkinès. Es tracta d'un text que fomentà una discriminació de certes categories sociopolítiques originades a partir del cop d'estat de l'any 1999 (Akindes 2007, 33).

Tenint en compte altres coses, més enllà dels textos mencionats, cal destacar també certes causes estructurals. Per començar, els diferents programes d'ajust estructural que ha sofert el país (quatre) han contribuït a modificar el repartiment de recursos de diferents maneres. Davant les privatitzacions i el tancament d'empreses públiques durant els anys noranta, l'Estat reduí les ofertes de treball per a l'administració pública i congelà els salaris, de manera que l'atur augmentà, especialment entre la població activa més jove (Akindes 2007, 37). A més, el sector privat tampoc podia absorbir les noves demandes d'ocupació. En xifres, amb el pas del temps es constatà un alt increment de l'índex de pobresa, un clar factor desencadenant de brots de violència armada (Akindes 2007, 36).

Seguint en l'àmbit econòmic, cal mencionar també la desforestació, associada a l'agricultura per a l'exportació. Davant la caiguda durant els anys 80 de la comercialització del cafè i del cacau, es començà a posar en serios dubte el model d'agricultura extensiva que es practicava al país, fins que es convertí en un sector en clara davallada econòmica (Akindes 2007, 37).

En conseqüència, els elements constitutius de la identitat (com l'ètnia o la pertinença religiosa o regional) provocaren que els recursos polítics es basessin en la conquesta del poder estatal per als propis interessos, a través de la fabricació d'una imatge pròpia i de la desqualificació dels adversaris polítics (Akindes 2007, 39). Bona mostra d'aquest fet es podria trobar en

l'ús que s'ha fet de les forces armades, tot sovint instrumentalitzat segons el context i les necessitats del govern. Alguns aspectes que cal considerar són els actes d'impunitat perpetrats (lapidacions, violència contra els estudiants, destrucció de béns privats i públics, execucions extrajudicials, etc.), la debilitat del sistema judicial, la instrumentalització dels mitjans entre les diferents aliances polítiques, la debilitat de les organitzacions de la societat civil com a font d'oposició i plantejament d'alternatives, i la instrumentalització de les religions per part de les aliances ja mencionades. En definitiva, la constitució de diferents identitats polítiques portà a la construcció d'un espai mental de relacions que només interactuen amb els grups culturals afins i infravalora aquells que no ho són (Akindes 2007, 47).

Tampoc s'han d'obviar les diferents disputes regionals que han tingut lloc al país amb un grau d'afectació limitat territorialment. Bona mostra d'això són els conflictes sobre els espais protegits, la lluita per a l'obtenció de recursos forestals o aqüífers, els conflictes de lideratge comunitari o les tensions de convivència comunitària (Akindes 2007, 59). En definitiva, no es tracta únicament de buscar la sortida més efectiva a les reclamacions vesades entre els bàndols enfrontats, sinó d'analitzar i afrontar de manera detallada les diferents causes estructurals.

2.2. EVOLUCIÓ DE LA «CRISI»

L'any 1999, el general Robert Guéï protagonitzà un cop d'estat en un context de crisi de l'herència houphouetista, posant fi a trenta-nou anys de domini del partit de Boigny i Bedié (el PDCI-RDA). Així es desfeia l'estabilitat existent, assolida a partir d'aliances estratègiques basades en les transferències de recursos de forma regular. Guéï creà un govern d'unitat nacional al qual es sumaren el Front Populaire Ivoirien (FPI), de l'actual president Laurent Gbagbo, i el Rassemblement des Republicaines (RDR), d'Alassane Ouattara. A partir de llavors, s'instaurà un sistema que inicialment semblava ser més equitatiu (Cohen 1973, 24). Tot i això, es perdé l'oportunitat d'iniciar un procés de descentralització que ja es venia apuntant des de mit-

jans de la dècada dels vuitanta i que hauria repercutit positivament en la recuperació econòmica del país (Akindes 2007, 24).

Les eleccions de l'any 2000, no obstant, i malgrat el frau massiu perpetrat per Guéï, donaren la victòria a Laurent Gbagbo. Aquest comptà amb el suport popular, i quan Guéï s'atribuí la victòria es produïren forts disturbis i manifestacions a les principals ciutats. Els resultats fets públics posteriorment atorgaren la victòria a Gbagbo, cosa que no evità que fossin contestats per aquells que no pogueren presentar-se als comicis. La dinàmica de violència com a mitjà per obtenir el poder havia començat a Costa d'Ivori. El nou Govern, que inicià una purga dels sectors de l'exèrcit considerats pròxims al general colpista (elits militars de l'oest del país) i dels considerats no lleials al règim (els militars del nord), no pogué evitar que dos anys després una nova rebel·lió intentés arrabassar el poder al nou president. (Escola de Cultura de Pau 2008, 8).

Un punt d'inflexió crucial i desencadenant de la «crisi» cal buscar-lo la nit del 18 al 19 de setembre de 2002, quan una rebel·lió armada originà la paràlisi política a les principals ciutats del país (Abidján, Bouaké i Korhogo), arribant a transformar-se en un cop d'estat militar. Es tractava d'una formació que s'havia agrupat i entrenat a Burkina Faso, tot i que és difícil concretar el nivell d'implicació del govern veí en la seva formació i finançament (Akindes 2007, 9).

Tot i que aquesta formació no aconseguí l'objectiu de derrocar el Govern, es féu amb el control del nord del país i exposà les seves principals demandes sol·licitant la destitució de Gbagbo, la modificació de la Constitució i la celebració d'eleccions inclusives. L'antic general colpista, Robert Guéï, fou assassinat durant l'atac a la capital, fet que provocà l'aixecament dels grups armats d'oposició de l'oest que, segons diverses informacions, el mateix general havia format i finançat: el *Mouvement Pour la Justice et la Paix* (MJP) i el *Mouvement Populaire Ivoirien du Grand Ouest* (MPIGO). El novembre d'aquell mateix any, aquestes formacions ocuparen les principals ciutats occidentals exigint la dimissió de Gbagbo (Escola de Cultura de Pau 2008, 8).

La conseqüència política de la crisi fou la reagrupació dels militars insurgents al nord, organitzats en comandos per operar a les diferents locali-

tats per consolidar la seva presència, a més de la divisió del país en dos. A més, els militars desafiaren el poder a la capital, que sofrí una important crisi d'autoritat. Els serveis públics hagueren de disminuir-se en pràcticament la seva totalitat, així com els registres de l'estat civil, i les actes jurídiques es destruïren. En conseqüència, la vida social i política es militaritzà, ja que molts altres sectors (joves marginats, estudiants en atur, menors soldats, etc.) podien passar a engrossir les files dels diferents grups armats. A més, es produí una sistematització de la violència i de les violacions massives dels drets humans. Altres conseqüències foren la ruptura dels llaços socials, la pèrdua d'autoritat de l'estat, el deteriorament de les infraestructures socioeconòmiques i de les condicions de vida de la població i els desplaçaments forçats. Xifres de l'OCHA (Oficina per a la Coordinació dels Afers Humanitaris) estimen en uns set-cents mil els desplaçats interns (Akindes 2007, 8).

3. EL PROCÉS DE PAU A COSTA D'IVORI: DE LINAS-MARCOUSSIS A OUAGADOUGOU

El procés de pau ha tingut una durada excessivament llarga en comparació amb la curta durada de la «crisi», degut en bona part a l'incompliment dels diferents acords firmats per la manca de confiança entre les parts. Els acords es basaven en la imposició de les pròpies demandes i necessitats, i no en la reducció dels desajustaments estructurals enumerats a l'apartat anterior. No obstant, aspectes com la identitat i la nacionalitat sí que hi ocupen un espai central.

3.1. CRONOLOGIA DE LA SORTIDA DE LA CRISI

Dies després del cop d'estat de setembre de 2002, Gabón féu una crida per iniciar un diàleg entre les parts enfrontades, mentre que l'organització africana ECOWAS organitzà una cimera a Ghana per intentar solucionar la situació. L'octubre del mateix any, el govern de Costa d'Ivori acceptà el pla de pau proposat per ECOWAS i l'inici d'un alto el foc i, poc després, s'iniciaren conversacions de pau a Togo amb la mediació del president d'aquest país. Es firmà a Lomé un acord de cessament d'hostilitats, sota els auspicis del ministre senegalès d'Assumptes Exteriors. Com a condició per al seu desarmament i desmobilització, els grups rebels reclamaven una amnistia general. Aquesta fou la primera d'una llarga llista de trobades entre els protagonistes de la crisi (Escola de Cultura de Pau 2008b, 29).

Posteriorment, França es començaria a implicar en la dinàmica de la resolució de la crisi, convocant totes les forces polítiques i les FN a la taula rodona de Linas-Marcoussis el gener de 2003. Allà es tractaren una sèrie d'aspectes com la nacionalitat, la identitat, les condicions d'elegibilitat, el règim d'impostos territorials, els mitjans de comunicació, els drets i llibertats de

l'ésser humà, el desarmament i desmobilització dels excombatents i el creixement econòmic (Akindes 2007, 24).

El 24 de febrer es firmà finalment l'acord de pau. Els principals punts de l'acord foren els següents: la indivisibilitat del país, la creació d'un govern d'unitat nacional amb representació dels grups armats, l'elecció d'un primer ministre de consens, la preparació d'eleccions, la desmobilització dels combatents i la creació d'unes Forces Armades unitàries, on els membres de les FN s'integressin a l'exèrcit estatal ja existent. Malgrat que tots els assistents firmaren l'acord, Laurent Gbagbo es sentí traït per França, ja que durant l'intent de cop d'estat havia enviat les seves tropes per evitar el derrocamment, però en les negociacions posteriors donà el mateix estatus al Govern democràticament elegit i als rebels (Escola de Cultura de Pau 2008b, 30).⁴

L'agost de 2003, un cop declarada la finalització oficial del conflicte, s'aprovà una llei d'amnistia per a tots els membres empresonats i per als membres dels grups armats enfrontats al govern que no haguessin comès serioses violacions del DIH i dels drets humans, ni delictes econòmics.

Ja al 2004, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides aprovà la Resolució 1528, que creava l'Operació de Manteniment de la Pau al país (ONU-CI). El seu mandat consistia en observar l'alto el foc dels grups armats, garantir la implementació d'un programa de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR) d'excombatents, i donar suport al desenvolupament del procés de pau. No obstant, la situació al país estava impregnada d'inesitabilitat, tot i que a l'agost es firmaren a Ghana els Acords d'Accra III per dur a terme reformes polítiques, i es marcà un nou calendari de desarmament i desmobilització. El Parlament també aprovà la naturalització de set-centes mil persones, cosa que permeté que el principal líder de l'oposició, Alassane Ouattara, pogués presentar-se a les eleccions (Escola de Cultura de Pau 2008b, 30).

A principis del 2005, una situació d'instabilitat i de desconfiança persistia entre les FN i el president del Govern. Els grups armats que integraven les FN acusaren a Gbagbo de l'incompliment dels acords que portaren

4. Veure Annex I.

a la construcció d'un Govern d'Unitat i Reconciliació Nacional. A més, s'oposaren a celebrar un plebiscit sobre la reforma de la Carta Magna i rebutjaren la participació electoral de persones immigrants, que permetria que Alassane Ouattara es presentés a les eleccions (Escola de Cultura de Pau 2008b, 30).

Després de diversos mesos de tensions, l'abril de 2005 es firmà a Pretòria (Sud-àfrica) un nou acord d'alto el foc entre el Govern i les FN, després d'unes negociacions facilitades pel president sud-africà Thabo Mbeki. Aquest acord contemplava també el desarmament i desmantellament de les milícies progovernamentals i de les FN. Era el tercer acord entre les parts des del 2002.

Posteriorment, la situació general es deteriorà notablement a causa dels continus retards en l'inici del procés de desmobilització de les FN, tant per motivacions polítiques com per manca de fons. Aquesta mateixa coalició, a més, rebutjava la mediació de Sud-àfrica, i desitjava que aquest país fos substituït per ECOWAS i la UA. Per agreujar encara més la situació, la manca de col·laboració de líders i partits polítics en la constitució de la comissió electoral impedí que les eleccions es realitzessin en la data prevista. El president Gbagbo no acceptà que el procés de pau estigués en mans d'ECOWAS, ja que considerava que alguns dels països membres havien estat involucrats en la «crisi» iniciada el setembre de 2002. L'equip mediador sud-africà amenaçà també d'exigir al Consell de Seguretat de l'ONU la imposició de sancions a aquelles parts que intentessin bloquejar el procés de pau.

Davant d'aquesta situació, a finals de setembre la UA explorà la possibilitat de convocar una cimera de caps d'estat per abordar, de forma exclusiva, la situació del país. Els últims mesos de 2005, el Consell de Seguretat de l'ONU donà suport a aquesta postura, per tal de permetre que Gbagbo romangués un any més al càrrec, mentre es preparaven les condicions per celebrar eleccions. El novembre del mateix any, el Grup de Treball Internacional, creat per impulsar el procés de pau i format per la UA, ECOWAS, la UE, França i els EUA, es reuní per establir un calendari electoral i proposà el nomenament d'un nou Primer Ministre: Charles Konan Banny, fins llavors

governador del Banc Central d'Àfrica Occidental, amb la difícil tasca de desarmar tots els grups abans del termini d'un any.

El difícil procés de pau es complicà durant el 2006 pels atacs de les milícies progovernamentals Jeunes Patriotes contra diverses seus de les Nacions Unides. Altres causes foren el desplegament de la UNMIL a la frontera amb Libèria, les amenaces d'una altra milícia progovernamental (Greater West Liberation Front), i el qüestionament de la tasca de pacificació efectuada per l'ONUCI durant els últims tres anys. A més, alguns sectors critica-ven el Grup de Treball Internacional, que intentava fer de mediador en el conflicte, al qual acusaven de ser un instrument dirigit per França (Escola de Cultura de Pau 2008b, 31).

Ja al 2007, davant aquesta situació de bloqueig continu, el president Gbagbo prengué la iniciativa d'establir un diàleg directe amb les FN, procés sostingut per la comunitat internacional i sota l'auspici del govern de Burkina Faso. Eren les primeres conversacions que es produïen exclusivament entre els dos principals actors del conflicte armat des que aquest s'iniciés al 2002.

El líder de les FN, Guillaume Soro, es reuní amb el nou Primer Ministre, C. K. Banny, a la ciutat de Yamoussoukro, on acordaren intensificar els esforços per a la implementació del procés d'identificació i per a la desmobilització i reintegració en un procés de reestructuració de les Forces Armades. L'ECOWAS oferí els serveis del seu recent elegit president, Blaise Compaoré (cap de l'Executiu burkinès), com a mediador.

Les primeres reunions es realitzaren per separat amb representants d'ambdós dirigents, per escoltar les seves propostes amb la finalitat de trobar un punt de partida per a l'encontre dels dos líders. Paral·lelament, el líder dels Jeunes Patriotes, Charles Blé Goudé, pròxim al partit presidencial FPI, començà una campanya nacional per la pau amb un nou missatge amb el qual demanava als ivorians que renunciessin a la violència i treballessin per aconseguir la cohesió social (Escola de Cultura de Pau 2008, 11). Com a resultat d'això, al febrer començà a Burkina Faso el diàleg exploratori que conduí a la celebració d'una trobada directa entre Laurent Gbagbo i Guillaume Soro.

Ambdós líders firmaren el 4 de març de 2007 l'Acord de Pau d'Ouagadougou (APO). En el nou acord s'estipulava la creació d'un nou Govern de transició en les cinc setmanes següents amb un repartiment equitatiu del poder. A més, s'establia un comandament militar conjunt que aconseguís unificar les Forces Armades i les FN, un calendari per als processos de desarmament, el registre de la població i la celebració d'un procés electoral. S'acordava també la desaparició de la zona de seguretat controlada per l'ONUCI i les *Forces Licorne* franceses que dividia el nord i el sud del país. Dins de l'acord s'estipulava que la retirada de les tropes de manteniment de la pau de la zona de seguretat seria reduïda gradualment, substituint-les per una força imparcial amb llocs de vigilància, propiciant la lliure circulació de persones i mercaderies per tot el territori ivorià (Escola de Cultura de Pau 2008b, 31).

D'altra banda, les parts signants a l'APO es comprometeren a establir una nova llei d'amnistia que abastés el període entre l'esclat del conflicte (19 de setembre de 2002) i la data d'entrada en vigor d'aquest acord, excloent-hi els crims de guerra i contra la humanitat, així com els delictes econòmics. Igualment, s'estipulava la creació d'un òrgan de seguiment d'implementació de l'acord, a més d'un altre per al diàleg permanent amb els grups d'oposició.⁵

Amb la signatura de l'APO s'obrí una nova etapa de reequilibri entre les forces polítiques del país. L'oferiment d'un diàleg directe i l'èxit d'aquest crearen en un primer moment un nou balanç, situant Laurent Gbagbo i Guillaume Soro d'un costat, i la resta de partits polítics opositors (que anteriorment formaven part de l'aliança G-7)⁶ de l'altre. Això es reflectí en la nova reestructuració i en el repartiment de ministeris dins del Govern d'unitat nacional, ja que els llocs més estratègics dins de l'executiu s'adjudicaren a membres de l'FPI i de les FN. No obstant, membres d'altres partits, com l'RDR, també ocupaven llocs en un nou govern de transició i de concentració. El nomenament de Soro com a primer ministre consagrà l'inici d'aquesta nova etapa en la història del procés de pau (Escola de Cultura de Pau 2008, 12).

5. Veure Annex II.

6. El G-7 és una aliança dels principals partits opositors (PDCI, RDR, UPDCI i MFA) amb els tres grups armats que formen les Forces Nouvelles (MPIGO, MPCI i MPJ).

Així, el panorama dos anys després de la signatura de l'APO és encara difús i incomplet. El desplegament de l'Estat per tot el territori no s'està complint amb normalitat: si bé la supressió de la línia de seguretat entre les dues parts semblava un bon punt de partida, la confiança entre aquestes deixa encara molt per desitjar. Al nord, la regió controlada per les FN estava dividida en deu zones, cadascuna dirigida per un comandant que exercia de governador militar, de manera que passaren a denominar-se *com'zones*. En aquestes regions encara es cobren taxes a les carreteres i a les zones frontereres, per la qual cosa dóna la sensació que es vol mantenir el poder i evitar cedir el relleu davant l'estructura prevista de les prefectures. Si bé ja s'ha produït la cerimònia d'instauració d'aquestes prefectures, són les antigues *com'zones* les que encara exerceixen el poder, de manera que l'alternativa hauria de sorgir pel desarmament de les FN (ICG 2009, 12).

Pel que fa al sud, l'Estat funciona de manera caòtica, agreujat pel context de la crisi econòmica mundial. La crisi ha afectat la producció del cacau, que ha registrat un descens del 35% d'un any per l'altre. No es duu a terme una gestió rigorosa dels assumptes públics i la presidència només s'ocupa de l'àmbit electoral. L'oficina del primer ministre, per la seva banda, es veu com una estructura molt feble, formada per un grup de gent jove que queda completament anul·lat en cas d'absència de Guillaume Soro. En conseqüència, s'ha denunciat que els membres del govern treballen per als interessos del partit polític més que per als interessos generals (ICG 2009, 12).

3.2. ACTORS CLAU PER A LA SORTIDA DE CRISI

La signatura de l'APO ha tornat les regnes del procés als actors ivorians, rebaixant el perfil de les Nacions Unides, que hi tenen desplegada una missió de manteniment de la pau. No obstant això, el rol de la comunitat internacional, liderada per França, encara no és suficientment clar. És transcendental ubicar el rol dels principals actors i parts en tot el procés.

En primer lloc, l'artífex del diàleg directe que desembocà en la signatura de l'APO, Laurent Gbagbo, ha sabut preservar la seva posició i els seus inte-

ressos dins el joc polític ivorià. El president ha romàs impassible davant de tots els intents dels organismes internacionals, materialitzats en resolucions del Consell de Seguretat de l'ONU, per reduir els seus poders executius en virtut de desbloquejar el procés de pau. En reiterades ocasions, Gbagbo s'ha mostrat reticent al desenvolupament dels processos d'identificació de la població, negant-se a acceptar que es realitzin mentre no es dugui a terme la desmobilització dels combatents rebels. Igualment, s'ha negat a complir amb allò que estipulen els acords de pau, com la cessió de part del poder executiu a la figura del primer ministre, amb l'objectiu de mantenir-se com el candidat més ben posicionat en la cursa electoral (Escola de Cultura de Pau 2008, 12).

Pel que fa al seu partit, l'FPI sempre ha tingut un paper estratègic en el rol jugat pel president. En moltes ocasions Gbagbo ha recorregut a l'ús del discurs dels seus col·laboradors més propers per difondre els missatges més inflamatoris i mantenir intacta la seva imatge d'obertura al diàleg i la pau (Escola de Cultura de Pau 2008, 11). Entre aquests col·laboradors hi ha la seva dona, Simone Gbagbo (una persona molt influent per al seu marit i per al partit), i el president de l'FPI, Pascal Affi N'Guessan.

El paper que podrien jugar els Jeunes Patriotes dins del procés de pau és encara incert, tot i que les percepcions són generalment negatives. Aquesta milícia progovernamental, que durant anys recolzà el president Gbagbo i que promogué l'ús de la violència (quan no l'exercia directament per atacar, per exemple, membres de l'oposició o per expulsar els representants de les Nacions Unides del país), continua pressionant els líders opositors i els seus seguidors. Això portà el Consell de Seguretat a adoptar sancions l'any 2006 contra els seus membres més destacats, Charles Blé Goudé i Eugène Djoué, prohibint-los els desplaçaments fora del territori nacional i congelant els seus comptes a l'estranger.⁷ Tanmateix, el seu principal líder, Charles Blé Goudé, fou nomenat Ambaixador de la Pau amb la funció de difondre el missatge de reconciliació per tot el territori ivorià (Escola de Cultura de Pau 2008, 11).

7. Resolució 1572 del Consell de Seguretat de l'ONU de l'any 2004. S/RES/1727 (2006).

D'altra banda, l'arribada de Guillaume Soro al càrrec de primer ministre no només suposà un acte simbòlic a través del qual Gbagbo reconegué el seu antic rival, sinó que també representà la voluntat de tenir una responsabilitat compartida sobre el futur del procés de pau. En aquest sentit, les competències de Soro són centrals per al desenvolupament dels acords, sobretot en allò referent a la desmobilització dels grups armats (tant les Forces Nouvelles com les milícies) i al procés d'identificació (determinant l'operador tècnic i encarregant-se del finançament del procés). Soro no podrà mantenir el seu lloc una vegada es produeixin les eleccions, ja que l'acord d'Ouagadougou així ho estipula i, a més, perquè no compleix amb els requisits d'edat mínima fixats a la constitució per presentar la seva candidatura a la presidència. En resum, l'estratègia que seguirà Soro per conservar la seva capacitat d'influència en el futur del país després de la celebració del procés electoral és encara un interrogant, tot i que sí que s'ha constatat que el seu posicionament ha estat contrari al de Gbagbo: primer la identificació i després la desmobilització, un fet que sembla ser imperant (Escola de Cultura de Pau 2008, 12).

És igualment important veure el paper dels partits opositors, que podrien ser els nous rivals de l'FPI, començant pel PDCI. Aquest partit està dirigit per Henri Konan Bédié, successor del president de la independència Félix Houphouët-Boigny i un dels principals dirigents polítics que aspiren a ocupar la presidència. Compta amb el seu principal suport al sud, però també en algunes regions de l'est del país (d'on és originari), sobretot entre les poblacions d'ètnia Akan. En un primer moment es mostrà crític amb l'APO i insistí en l'existència d'un pacte secret entre els seus dos signataris. Pocs mesos després de la firma, considerà que l'acord era un fracàs i mostrà públicament les seves desavinences tant amb el primer ministre com amb el president, posant en dubte la legitimitat del Govern.

Per la seva part, l'RDR representa les aspiracions de la població del nord, que espera obtenir la seva quota de poder dins de l'entramat polític del país. El dirigent del partit és Alassane Dramane Ouattara, que fou primer ministre de l'últim Govern d'Houphouët-Boigny. Després que la participació d'Outtara fos vetada en les dues últimes eleccions presidencials, el fet que

ningú no s'hagi oposat obertament a la seva candidatura pel 2008 és un símbol de la voluntat de tots els grups de concloure la crisi.

Cal destacar també que les organitzacions civils a Costa d'Ivori han estat sempre vinculades principalment als partits polítics, per la qual cosa el seu criteri i independència a l'hora de fer propostes sempre s'ha qüestionat. La pràctica inexistència de moviments articulats independents fa difícil que la societat civil pugui actuar com a contrapès del poder polític. No obstant això, podem identificar propostes: una de les més destacades és la formula-da per la Lliga Ivoriana pels Drets Humans (LIDHO) que, reunint més de 150 organitzacions ivorianes, el febrer de 2008 configurarà una carta de la societat civil amb la finalitat d'augmentar la capacitat d'incidència de tots els moviments (Escola de Cultura de Pau 2008, 13). D'això se'n desprèn que l'apoderament d'aquest sector serà clau per aconseguir un procés de construcció de pau sostenible.

Des de l'inici de la crisi, la comunitat internacional exercí un cert lideratge del procés, per passar més endavant a un segon pla de suport i certificació que ha estat considerat excessivament feble. L'APO materialitzà la voluntat de la classe política ivoriana de posar els organismes internacionals a un costat i de fer-se amb el ple control del procés. Aquesta situació, lluny de suposar un obstacle, es transformà en una nova oportunitat per a la comunitat internacional d'incidir en el procés sense trobar-se en primera línia i, per tant, evitant la responsabilitat del fracàs de la nova iniciativa si aquesta no prosperava (Escola de Cultura de Pau 2008, 13).

D'aquesta manera, després de l'APO els actors internacionals (especialment l'ONU) haurien centrat les seves estratègies a acompanyar el procés i donar suport a les iniciatives dels signants de l'acord per a la seva implementació. En les successives resolucions del Consell de Seguretat s'acordà mantenir el Comitè de Sancions i el Grup d'Experts per al seguiment de l'embargament d'armes i sancions; tanmateix, el Grup de Treball Internacional i el Representant Especial per a les Eleccions desaparegueren. Aquests dos últims càrrecs foren substituïts per la creació de l'òrgan consultiu internacional que participa en les reunions del Comitè d'Avaluació i Acompanyament creat per l'APO, mentre que el Representant Especial del Secretari

General assumí les tasques de certificació del procés electoral. Per aquesta finalitat es creà una cèdula de suport dins de la missió.⁸

Per la seva part, França (el màxim exponent de la UE per ser Costa d'Ivori la seva antiga colònia i per comptar amb una àmplia diversitat d'interessos comercials), ha estat acusada en nombroses ocasions d'excessiu intervencionisme, pràctica que a dia d'avui encara és possible que continuï exercint. L'acord de pau de Linas-Marcoussis, per exemple, es firmà per la important pressió exercida pel Govern francès, fet que contribuí a la seva imatge de pau imposada i donà legitimitat al discurs anticolonialista de Gbagbo. No obstant això, el país gal rebé amb alleujament la notícia del nou acord, sobretot la part que feia referència a la desaparició de la zona de seguretat. Això li permetria reduir el nombre de tropes al terreny, encara que continuaria donant suport als cascos blaus de l'ONU (Escola de Cultura de Pau 2008, 13).

El paper jugat pel BM i l'FMI, però, dista molt del *laissez-faire* practicat durant l'últim any per les Nacions Unides. La seva actuació ha estat definida com a exigent amb les autoritats ivorianses, a les quals demanen una transparència completa i que portin una comptabilitat eficient i objectiva per injectar de nou diners al país. Prenent la mateixa decisió que la UE, el BM es comprometé a finançar el procés d'identificació i de reconstrucció de censos, però es negà a contribuir econòmicament en el procés d'elaboració del cens nacional. També es negà a la creació i lliurament de documents d'identitat, adduint una important manca de transparència en les gestions realitzades fins al moment per la Oficina del primer ministre (Escola de Cultura de Pau 2008, 15).

De la mateixa manera que passà amb el compliment dels acords de pau, no s'ha aconseguit arribar a una veu unitària per donar una sortida efectiva a la «crisi». El procés s'ha basat en la manca de confiança mútua entre els que participaren en els acords de pau i els que no, així com en el paper secundari de la comunitat internacional.

8. Segons la Resolució 1765 del Consell de Seguretat de l'ONU (16/07/2007), i a iniciativa del Comitè d'Avaluació i Acompanyament, es crea l'Òrgan Consultiu Internacional (integrat pel RESG, el coordinador resident del PNUD i representants del BM, l'FMI, la UE, la UA, el Banc Africà de Desenvolupament, la CEDEAO i França).

4. L'ACORD D'OUAGADOUGOU SOTA LA LUPA: DEL DIT AL FET...

Tot i que caldria plantejar-se si són els aspectes més rellevants per a una construcció de pau efectiva i sostenible a Costa d'Ivori, tres són els àmbits que conformen la columna vertebral de l'APO: la formació d'unes forces armades unificades, els processos d'identificació de la població i la celebració d'un procés electoral. Com es comprovarà, els dos últims estan molt vinculats, per la qual cosa es desprèn que són dos els principals eixos que conformen aquest acord. Aquest apartat pretén analitzar el grau de compliment dels mateixos.

4.1. CAP A UNES NOVES FORCES ARMADES

La seguretat és un dels eixos que s'aborden en els contextos de construcció de pau i a l'inici de la fase de rehabilitació postbèl·lica. És per això que una de les premisses principals que apareix a l'APO és la necessitat d'estabilitzar la situació de seguretat per poder dur a terme els successius processos d'identificació de la població i la realització de les eleccions presidencials per iniciar el procés de sortida de la «crisi». Tal com es concep en aquest acord, l'estabilització passa per una reforma del sector de seguretat, que afecta tant a les FANCI com al grup armat d'oposició FAFN, a través d'un nou procés de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR) d'antics combatents.

En el cas ivorià, aquest procés ja compta amb diversos antecedents, ja que s'ha posposat diverses vegades per les desavinences polítiques entre les parts signants. En un principi, el programa de DDR s'havia dissenyat conjuntament amb el d'identificació de la població, de manera que haguessin de realitzar-se de manera sincronitzada. Mentre que l'FPI exigia el desarmament complet de les Forces Armades de les *Forces Nouvelles* (FAFN) abans de les eleccions, les FN es resistien a lliurar les seves armes fins a comprovar que les eleccions complien amb les garanties de transparència i

Quadre 1. Què són els programes de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR)?

El programa de Desarmament, Desmobilització i Reintegració (DDR) d'antics combatents s'entén com el procés que contribueix a la seguretat i estabilitat en contextos de recuperació postbèlica mitjançant l'eliminació de les armes a mans dels combatents, traient-los fora de les estructures militars i ajudant-los a reintegrar-se social i econòmicament en la societat buscant-los formes de vida civils (Grup de Treball Integrat de les Nacions Unides sobre el DDR, 2006). Aquest programa forma part d'uns compromisos més amplis negociats en el procés de pau (justícia, reforma del sistema policial, reestructuració de les Forces Armades, eleccions, canvi polític, etc.). Per tant, el DDR ha de ser un component d'una estratègia més àmplia de construcció de pau.

El procés de DDR té diversos objectius, que comencen per la contribució a la seguretat i a l'estabilitat del context on s'opera, la facilitació de la reintegració dels antics combatents a la vida civil, la creació d'un entorn propici per a l'inici de la rehabilitació i la recuperació d'un context de rehabilitació postbèlica. Així mateix, a través d'aquests programes es pretén retornar la confiança entre les faccions enfrontades i la població en general, donant suport al teòric acord de pau signat. També es vol ajudar a prevenir o mitigar futurs conflictes violents, contribuir a la reconciliació nacional i alliberar recursos humans i financers i capital social per a la reconstrucció i el desenvolupament. És a dir, alliberar la despesa militar cap a una despesa de caràcter més social, com ara la sanitat o l'educació (Grup de Treball Integrat de Nacions Unides sobre el DDR, 2006).

Un programa d'aquest tipus implica tenir en compte factors polítics, militars, de seguretat, humanitaris i socioeconòmics. A més, aquest tipus de programes es solen emmarcar en contextos postconflicte, per la qual cosa cal afegir-hi tot el que significa aquest factor: la debilitat institucional, la situació en un context de transició política, la fragilitat democràtica, els problemes de violència, la destrucció d'infraestructures i la dependència econòmica sobre la cooperació internacional.

Sobre la seva aplicabilitat pràctica, durant el 2008, per exemple, es constataren 15 programes d'aquest tipus, situats en diferents continents: un d'ells a Amèrica (Colòmbia-AUC), tres a Àsia (Afganistan, Indonèsia-Aceh i Nepal) i els onze restants a l'Àfrica (Angola, Burundi, Txad, Costa d'Ivori, Eritrea, Libèria, R. Centreafricana, Rep. del Congo, Rwanda, Sudan i Uganda).

de participació. Posteriorment, un altre motiu de paralització del procés s'ha de buscar en el rebuig de les Forces Armades Nacionals de Costa d'Ivori (FANCI) a integrar-se dins d'un mateix exèrcit amb les FAFN.

Concretament, després de l'Acord de Linas-Marcoussis, tant les FANCI com els grups armats d'oposició iniciaren el procés de DDR desmantellant alguns llocs de control i lliurant part de la seva artilleria pesada, però persistiren les discrepàncies entre el Govern i les Nacions Unides sobre el cost econòmic total del programa. Després d'un nou període de negociacions per intentar desencallar el procés (inicialment, el programa de DDR havia de produir-se entre el 14 de maig i el 31 de juliol de 2005), les converses es suspengueren per l'exigència de les FAFN que primer es desarmessin les milícies a l'oest del país com a condició per iniciar el procés de DDR amb els seus combatents. Després d'aquesta temptativa fallida es concertà un nou calendari, tot i que es mantingué la incertesa sobre com es faria front a l'exigència del pagament d'uns nou-cents seixanta dòlars per a la reintegració d'una bona part d'antics combatents. Finalment, aquest pagament hagué de ser suspès (Escola de Cultura de Pau 2008, 19).

4.1.1. Disseny del procés

Pel que fa al programa de DDR, l'APO especificava la necessitat de seguir les recomanacions esmentades en l'Acord de Linas-Marcoussis en relació a la creació d'un Pla Conjunt d'Operacions sobre DDR, la implementació d'un Programa Nacional de DDR i l'acceleració del procés de Desarmament i Desmantellament de les Milícies (DDM) ubicades a l'oest del país. El desembre de 2007 s'aprovaren tres nous acords polítics que complementaven el que establia l'APO i en els quals es confirmà la creació d'aquest centre d'operacions conjunt sota la figura del Centre de Comandament Integrat (CCI). El CCI estaria sota la responsabilitat de l'oficina del primer ministre, comandat pel Cap de l'Estat Major de les FANCI i el de les FAFN. Els objectius principals del CCI consistien en el disseny d'una política de defensa i seguretat, la posada en marxa del Programa Nacional de DDR, la formació d'unes noves Forces de Defensa i de Seguretat (FDS) i la protecció i lliure circulació de persones per tot el territori nacional.

A diferència dels processos anteriorment dissenyats, dotats d'un període d'acantonament (o concentració) dels antics combatents molt prolongat, es contemplà que el desarmament i la desmobilització tinguessin una durada màxima de deu dies: set per al desarmament (on es procedia al reconeixement mèdic i psicològic, la identificació dels antics combatents i el registre i la recollida de les armes), i tres més per a la desmobilització (centrats bàsicament en els serveis d'informació i orientació als antics combatents).

Foren sis els centres de reagrupament que es disposaren a la zona sota control de les FANCI (Abidjan, Bondoukrou, Daloa, Guiglo, San Pablo i Yamoussoukro), diferenciant entre les zones de reagrupament, les de desarmament i les de desmobilització. Per la seva banda, al nord es disposaren sis centres més, tres dels quals (Bouaké, Korhogo i Man) foren rehabilitats i lliurats per l'ONUCI a mitjans de març de 2008 (Escola de Cultura de Pau, 2008). Es preveia que el reagrupament de les FAFN abastés un total de 34.678 efectius i que tingués una durada total de cinc mesos i mig fins a mitjans d'octubre de 2008.

Sobre el nombre de participants susceptibles d'acollir-se al programa, les estimacions realitzades giraven al voltant de la necessitat de desmobilitzar uns trenta-cinc mil efectius de les FAFN (cinc mil per a les noves FDS, sis mil per al Programa Nacional de Reinserció i Rehabilitació Comunitària [PNRRC], vint mil per al servei cívic i quatre mil per a les forces policials) i cinc mil de les antigues FANCI (ICG 2008, 11). No obstant això, diversos observadors internacionals asseguren que el nombre total d'efectius de les FAFN no arribava a superar els vuit mil o deu mil, de manera que els efectius restants per arribar a sumar la xifra indicada eren familiars i acompanyants d'aquestes forces, però no combatents (ICG 2008, 11). Com a condició per acollir-se al procés ivorià, segons el que s'acordà a l'APO, havien d'haver estat reclutats per les FANCI o per les FAFN amb posterioritat al 19 de setembre de 2002, data oficial de l'esclat del conflicte.

El PNRRC es creà per a la implementació de la fase de reintegració dels antics combatents que no haguessin passat a formar part de les noves Forces Armades, també sota la responsabilitat de l'oficina del primer ministre. Aquest organisme persegueix l'objectiu general de «contribuir a la restaura-

ció d'un clima de seguretat i de pau a través de l'assistència i reforç de les capacitats dels antics combatents, dels joves en situació de risc i de les poblacions en situació de crisi, perquè passin a ser així subjectes de desenvolupament» (Escola de Cultura de Pau 2008, 21). Els objectius específics són els següents:

- Reinserció social i reintegració econòmica dels antics combatents desmobilitzats.
- Rehabilitació de les infraestructures comunitàries a les zones afectades pel conflicte.
- Rehabilitació de les capacitats d'organització a les comunitats afectades per la guerra.
- Restauració de les capacitats de producció de la població.
- Accés dels grups vulnerables als serveis econòmics i socials de base.
- Reintegració dels menors associats amb el conflicte a les seves famílies i a l'educació bàsica.
- Construcció i consolidació de la cohesió social.

Pel que fa a la reinserció social, entesa com la fase transitòria entre la desmobilització i la reintegració, la base d'aquesta és l'assistència necessària en el pla psicològic i social per facilitar la integració social i econòmica. Les principals activitats d'aquesta línia de projectes a Costa d'Ivori són l'organització de centres de trànsit i d'orientació per a un nombre limitat de menors associats a grups armats (tant regulars com irregulars), el registre a l'oficina regional, la provisió de consells d'orientació, el suport mèdic i psicològic i l'ajuda al reallojament per dur a terme accions de sensibilització a través de les autoritats locals (Escola de Cultura de Pau 2008, 22).

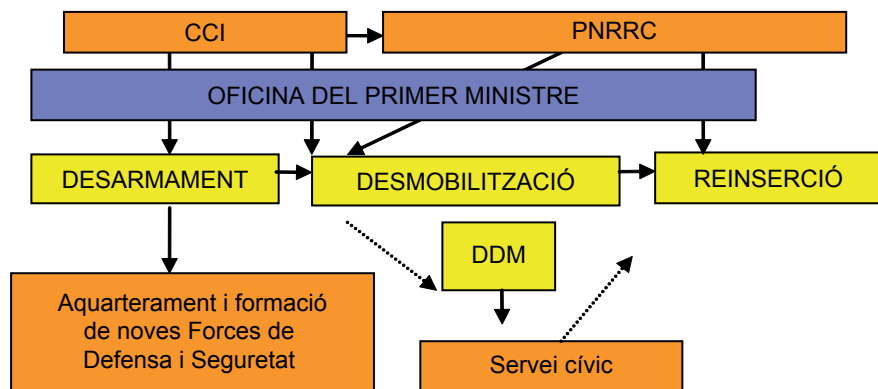
D'altra banda, la reintegració econòmica pretén que els grups que en són objectiu desenvolupin les seves capacitats, alhora que també puguin realitzar activitats econòmiques que permetin la seva pròpia sostenibilitat. En el cas ivorià, es subdividí en diversos eixos d'intervenció: la reintegració d'una part dels antics combatents desmobilitzats a les seves activitats inicials o la promoció d'activitats per a l'autoocupació, la formació en diferents àmbits i en funció de les seves necessitats (alfabetització, formació professional, for-

mació en gestió, etc.), l'assignació de desmobilitzats qualificats en llocs de treball ja existents, la signatura d'acords d'associació amb sistemes de finançament ja existents (microcrèdits, projectes productius, etc.), la posada en marxa de sistemes d'acompanyament i avaluació de les activitats dels desmobilitzats beneficiats, i el suport a la creació d'activitats generadores d'ingressos (Escola de Cultura de Pau 2008, 22).

Finalment, l'eix de la rehabilitació comunitària es concep com un programa d'urgència a favor de les comunitats més desfavorides per la crisi, tant dels antics combatents com dels desplaçats interns. Pretén la rehabilitació de les infraestructures socials, la posada en marxa d'activitats generadores d'ingressos, la restauració de la cohesió social i la formació en mètodes participatius.

Paral·lelament, es preveia la creació d'un servei cívic, que comprenia una formació addicional de tres mesos en educació cívica i sis més de formació professional. Aquest servei està destinat bàsicament a la reinserció de les milícies a l'oest del país i a aquells antics combatents que, a causa del seu historial i característiques, siguin susceptibles d'acollir-se a aquest tipus de formació abans d'incorporar-se al procés de reinserció (Escola de Cultura de Pau 2008, 22). El següent gràfic pretén resumir de forma il·lustrada el disseny de les principals agències i activitats dins del procés de DDR a Costa d'Ivori:

Gràfic 1. Procés de DDR a Costa d'Ivori

Font: Escola de Cultura de Pau 2008, 22.

Pel que fa al finançament de tot el procés, el Banc Mundial havia aprovat el maig de 2007 una subvenció de quaranta milions de dòlars per a la reintegració econòmica d'antics combatents, joves relacionats amb grups armats i altres joves en situació de risc. Teòricament, estava previst que aquest finançament es destinés a l'oficina del primer ministre. No obstant, el mes de novembre del mateix any, després de l'intent de redacció d'un memoràndum d'entesa compartit sobre la reintegració, aquest organisme internacional es desvinculà del possible acord, ja que detectà certes opacitats i indicis de corrupció que generaren alguns dubtes a l'hora de seguir amb aquesta línia de finançament. Aquestes dissensions feien referència a l'alt cost econòmic de la reintegració dels antics combatents i als possibles problemes pressupostaris que es podrien produir en les arques de l'Estat si no es retallava el nombre d'efectius de les FANCI quan aquestes es reunifiquessin. Finalment, el programa de reinserció econòmica del BM passà a dirigir-se específicament a la població jove considerada en situació de risc (Escola de Cultura de Pau 2008, 23). Per tant, com en moltes altres àrees, no quedava clara la procedència del finançament, un signe evident de la manca de transparència en la seva implementació.

En definitiva, l'APO és un document abstracte pel que fa a les modalitats concretes de desarmament i reinserció, absent de calendari i de pressupost fixat. Un dels principals errors i dificultats inicials per al DDR ha estat el fet de pretendre iniciar el procés a partir del marc global de l'acord de pau; és a dir, esperar que el desarmament pugui ser efectiu a partir dels progressos polítics significatius. Hauria estat necessari un disseny molt més concret, sistemàtic i realista per poder implementar aquest procés.

4.1.2. Evolució del procés de DDR

Després del disseny de l'actual programa, el president, Laurent Gbagbo, i el primer ministre, Guillaume Soro, presidiren a mitjans de 2007 la cerimònia de la «flama de la pau» (*flamme de la paix*), que consistí en la destrucció simbòlica d'armes i que serviria per marcar l'inici del procés de desarmament al país. Aquesta cerimònia de caràcter simbòlic es convertí també en un fet històric, ja que era la primera vegada des de 2002, any de l'esclat del

conflicte armat, que el president es desplaçava fins a la localitat de Bouaké, al nord del país (zona dominada pel grup armat d'oposició FAFN durant els darrers anys).

Actualment, resulta evident que el procés de formació d'unes noves Forces Armades no es produirà fins passades les eleccions. Es preveu que en el termini de dos anys s'integrin cinc mil antics combatents de les Forces Nouvelles, tot just un 15% del nombre que havien exigit, però un 50% de les forces totals. En aquest sentit, el desplegament de vuit mil efectius (quatre mil de cada bàndol) a partir de maig de 2009 havia de servir per enfortir la seguretat del procés electoral, per mitjà de la formació de patrulles conjuntes per tot el país. No obstant això, la realitat superà de nou la teoria i es constatà que des de les FN no hi havia prou efectius qualificats per a aquesta tasca. Es preveu que el cost d'aquestes unitats mixtes de policia i gendarmeria sigui d'uns 87 milions de dòlars, procedents de les arques públiques. La seva implementació, per tant, encara trigarà uns quants mesos a ser efectiva (ICG 2009, 10).

Les úniques xifres que s'han pogut conèixer sobre la desmobilització, a través de l'ONUCI, fan referència a la reinserció de 674 dels 7.704 antics combatents que havien triat aquesta opció de transició a la vida civil. Aquest baix percentatge és fruit de la manca de concreció del programa i de la impaciència dels grups armats d'oposició, així com també de la manca de finançament del procés: el quart acord complementari de l'APO destacava la necessitat de lliurar prop de mil dòlars a cada combatent desmobilitzat, però el pressupost d'aquest projecte no està disponible (ICG 2009, 10). Així mateix, es reconegué que els problemes de logística i infraestructura als quals s'han enfrontat les FAFN són més complexos que els de les FANCI, per la qual cosa ja es preveia que el procés al nord es desenvoluparia amb més retard del previst (Escola de Cultura de Pau 2008, 22).

El fet d'haver intentat diverses vegades l'inici del desarmament de les FAFN ha portat a una politització del procés, augmentant la desconfiança entre les parts (Banc Mundial; UE, 2007, 5). Cal valorar també el risc que comporta la desmobilització de les FAFN, que podria trencar l'actual equilibri de forces. Per tant, un desarmament paral·lel i gradual sembla ser el més

recomanable. Però la realitat és una altra: les armes segueixen en mans dels combatents, signe inequívoc de la manca de confiança entre les parts i de la perspectiva de la violència armada com a opció (ICG 2009, 10). Aquesta realitat és més complexa en el cas del desmantellament de les milícies situades a l'oest del país, ja que ha atorgat un important grau de responsabilitat als seus comandants. Se'ls concedeix un major poder de decisió sobre la seva desmobilització i, a més, es tracta, com ja s'ha comentat, d'un col·lectiu de difícil control (Banc Mundial; UE, 2007, 5).

En un altre ordre de coses, es constatà que el servei cívic nacional s'havia iniciat de forma molt discreta amb la formació de dos-cents cinquanta joves el maig de 2008, però des d'aleshores no hi ha hagut cap senyal que indiqui que funciona de manera constant. El DDM, per la seva banda, encara no s'ha iniciat, però els 981 membres de les milícies que es desmobilitzaren exigiren una compensació estimada en uns 762 euros. En una cerimònia de lliurament d'armament duta a terme el maig de 2007, únicament es presentaren 555 de les 1.027 armes que s'havien anunciat. Foren comptabilitzades per l'ONUCI i no tenien cap tipus de número d'identificació. L'existència d'aquesta compensació pot multiplicar el nombre de combatents que decideixin acollir-se al procés (ICG 2009, 11).

Les diferents institucions encarregades del procés (abans de l'APO, l'CNDDR; i a partir de llavors, el PNDDR/RC) han dirigit els seus esforços especialment a activitats de sensibilització, amb promeses incomplertes que poden igualment ser una font d'inseguretat, com ara la supressió de la compensació per desmobilització (Banc Mundial; UE, 2007).

Un altre aspecte que genera dubtes és la interrelació existent entre les diverses institucions governamentals encarregades del procés de DDR, que caldria determinar per evitar possibles solapaments entre les seves activitats. Si bé des del Govern s'argumenta que les responsabilitats queden clarament definides, els bloquejos de caràcter polític des d'ambdues parts (reflectits en el retard respecte al calendari inicial previst a l'APO) han causat que els diferents processos del programa de DDR es trobin en graus d'evolució diferents. Això podria portar a possibles episodis d'inseguretat si no es té l'excombatent prou atès. El cas més flagrant es continua donant amb la

inoperància del ja esmentat servei cívic, cosa que podria posar en perill la resta del procés (Banc Mundial; UE 2007, 6).

En definitiva, el balanç actual dels diferents processos en marxa no resulta excessivament positiu, ja que tot just s'han iniciat els processos al nord i a l'oest. Les xifres de desmobilització que s'han anat obtenint resulten molt imprecises, un problema que es suma a una mala gestió i a uns plans de reinserció mal concebuts, així com a la persistent manca de confiança entre les parts (ICG 2009, 11).

Finalment, tampoc cal oblidar el constant incompliment de l'embargament d'armes sobre el país. Arsenal procedents del con austral del continent entren al port d'Abidjan, mentre l'ONU no disposa dels mitjans suficients per fer front a aquest tràfic il·lícit, ni té el permís per fer un estudi en més profunditat (ICG 2009, 11).

Un procés òptim hauria de passar per la descentralització dels projectes a les comunitats, a través d'una aproximació més real i detallada a les necessitats de mercat per a la creació d'ocupació, la formació d'associacions entre el sector públic i privat o la constitució de microempreses. Amb aquesta aproximació, les autoritats locals, representades en aquest cas sota la figura del prefecte i el subprefecte, s'utilitzarien per a la negociació i gestió dels projectes de desenvolupament (Banc Mundial; UE, 2007, 6). De moment, aquest tipus de projectes de descentralització només han estat desenvolupats de manera bilateral per l'agència de cooperació alemanya (GTZ) a tot el país, però amb especial èmfasi al sud-oest, on operen les milícies progovernamentals.

En conclusió, per a una millora de la situació de seguretat serà necessària una aproximació molt més localitzada, que impliqui tots els actors responsables i que permeti integrar la reforma del sector de la seguretat amb la reinserció dels desmobilitzats. Es pot constatar que d'una zona a una altra del país hi ha molts aspectes que difereixen, com ara el nivell d'inseguretat, els actors, les dinàmiques i el nombre i les característiques dels antics combatents.

Fins al moment s'ha concebut que la reforma del sector de la seguretat passi únicament per la recollida d'armament, quan també s'hauria d'advocar per un procés de depuració i reforma de les noves Forces Armades.

Aquest procés encara està per dissenyar. Un clar exemple de la necessitat de la reforma d'aquest sector són els nombrosos controls per carretera, on l'extorsió és contínua (Escola de Cultura de Pau, 2008). Per tant, el relançament del procés d'integració de les noves forces armades, els processos de reintegració a la vida civil dels antics combatents, la supressió *de facto* de les *Com'zones* i l'augment de la vigilància per part de l'ONUCI del compliment de l'embargament d'armes són alguns dels aspectes per acomplir en aquest àmbit de la seguretat (ICG 2009, 12).

4.2. ELECCIONS PACÍFIQUES I TRANSPARENTS A COSTA D'IVORI?

Un procés de construcció de pau ha de comptar amb un eix de transició política on la celebració d'un procés electoral sigui un dels punts primordials. Prèviament és necessari realitzar un procés d'identificació de la població. Dos dels punts principals de l'APO, identificació i eleccions, seran tractats en un mateix apartat degut a l'estreta relació entre ells. En el cas de Costa d'Ivori, en relació a aquest procés existeixen certs desafiaments tècnics i perspectives polítiques que cal analitzar amb deteniment davant la possibilitat que el 29 de novembre o pocs mesos després se celebrin uns comicis presidencials.

4.2.1. Desafiaments tècnics

L'APO establí un nou calendari per a les eleccions que permetria celebrar-les abans que conclogués l'any 2007. Abans dels comicis era necessària la realització d'un operatiu conjunt d'identificació de la població i de cens electoral, sumat al relançament de les *audiences foraines* i a la reconstitució dels registres de l'estat civil, perduts o destruïts des de l'any 2000. Es tractava d'un operatiu complex logísticament parlant, que exigia mesos de negociacions polítiques definides en quatre fases: el registre de la població, el tractament de la verificació de les dades per publicar una llista electoral preliminar, la verificació de la llista, i la producció i distribució de les cartes electorals (Carter Center 2009, 2).

El mateix acord establia que la Comissió Electoral Independent (CEI) seria l'encarregada de liderar el procés que conduís a la celebració dels comicis, dins d'una estructura de quatre organismes: la Comissió Nacional de Supervisió de la Identificació (CNSI), l'Oficina Nacional d'Identificació (ONI), l'Institut Nacional d'Estadística (INS) i Sagem Sécurité, l'empresa privada francesa encarregada del procés d'identificació (ICG 2009, 4). En línies generals, aquesta estructura s'ha considerat massa complexa i desorganitzada, a més de no comptar amb un finançament clar. Com a conseqüència, des de la comunitat internacional s'ha valorat com un interlocutor poc fiable, fet que es suma al clima de tensió encara existent al país (ICG 2009, 5).

En l'àmbit internacional, les funcions de l'Alt Representant serien assumides pel Representant Especial del Secretari General, que el març de 2008 definí cinc criteris encaminats a certificar el desenvolupament i el resultat de les eleccions presidencials que foren aprovats pel Comitè d'Avaluació i Seguiment de l'APO. El primer dels criteris és la celebració d'eleccions en un clima de pau i sense violència. El segon, l'accés equitatiu de tots els candidats als mitjans de comunicació públics de forma igualitària. El tercer és la realització d'un procés de caràcter inclusiu, en què tots els candidats puguin postular-se com a president des de qualsevol candidatura i amb igualtat en l'exercici del vot. El quart criteri definit és l'obtenció d'una llista electoral completa i aprovada per tots els partits polítics i organitzacions de la societat civil. I, per últim, el cinquè criteri demana la realització de l'escrutini amb la participació d'observadors internacionals que assegurin la transparència del procés. Igualment, es creà una cèdula de suport a la tasca de certificació dins l'ONUCI amb la qual s'espera poder recollir informació sobre tots els possibles incompliments d'aquests cinc criteris. D'aquesta manera, es podrà avaluar si el procés electoral i les eleccions compleixen els requisits mínims per ser considerats vàlids.

El procés d'identificació de la població havia de ser inspeccionat per la Comissió Nacional de Supervisió de la Identificació i es divideix en tres eixos d'acció:

– (a) *Audiences Foraines*, l'objectiu de les quals és la identificació de persones majors de 13 anys que no hagin estat mai registrades per l'Estat,

així com determinar la procedència de cada individu no registrat en funció de les dades que aquest pugui aportar sobre la procedència dels seus pares.⁹ També han d'analitzar de forma suplementària les actes de naixement de les persones nascudes al país, de nacionalitat ivoriana o estrangera, i el seu estat civil. En una segona etapa, aquestes audiències han de dur a terme un recompte i verificació, procés que hauria d'haver començat un mes després de l'anterior i hauria d'haver durat 45 dies. No obstant això, a finals de juny de 2009 encara no havien acabat (ICG 2009, 4).

Les dificultats d'aquest procés radicaren en la manca de difusió i informació, tot i els esforços realitzats per les Nacions Unides a través de l'emissora de ràdio ONUCIFM, que anuncià les dates en què aquest tindria lloc a cada localitat. A més, les persones han d'anar a la seva localitat de naixement per poder presentar-se davant aquests tribunals, la qual cosa resulta impossible per als més de 700.000 desplaçats interns pel conflicte. Cal afegir també que només es registren els majors de tretze anys, i de moment no s'ha definit cap mecanisme pels menors d'aquesta edat. Es perllonga així un problema de manca de registre de naixements. Finalment, segons dades del Norwegian Refugee Council, existeixen al voltant de tres milions d'apàtrides al país que, havent nascut a Costa d'Ivori, no tenen dret a ser considerats nacionals perquè els seus progenitors són estrangers, ja que així s'estipula a les condicions per accedir a la nacionalitat (Escola de Cultura de Pau 2008, 15).

– (b) *Reconstrucció de registres*: durant la «crisi», molts registres foren saquejats i incendiats quan les FN intentaven expulsar els representants del Govern de les zones sota el seu control. De la mateixa manera, moltes persones perderen els seus documents d'identitat durant aquest període, ja que les autoritats els requisaren o destruïren amb la finalitat de privar els seus amos del reconeixement de la seva nacionalitat. Un dels grans objectius seria, per tant, reconstruir aquests registres, encara que es plantejà com un operatiu extremadament complex.

– (c) *Identificació ordinària*: a través de la identificació ordinària, es lliuraran els documents nacionals d'identitat a totes les persones que tin-

9. Per a més informació sobre els requisits, consulteu <<http://www.audiencesforaines.gouv.ci/>>.

guin una acta de naixement, un certificat de nacionalitat o un judici suplementari, i s'entregarà un document identificatiu a les persones estrangeres que puguin igualment acreditar el seu lloc de naixement. Així mateix, aquells documents que hagin caducat seran renovats.

Com ja s'ha esmentat, l'empresa francesa Sagem Sécurité portarà a terme el procés d'identificació de la població, seleccionada per l'Oficina del Primer Ministre i aprovada pel Consell de ministres. Sagem tenia previst desplegar sis mil aparells d'identificació per tot el país, cosa que implicaria al seu torn el desplegament de trenta mil agents. El procés s'inicià el 30 de setembre de 2008 i tenia una durada prevista de sis setmanes, encara que finalment s'estengué trenta setmanes fins a suspendre's a finals de març de 2009 (Carter Center 2009, 2).

Aquesta durada fou conseqüència de les llargues negociacions entre Sagem i l'Oficina del Primer Ministre, la manca de fons (els principals donants s'han negat a finançar aquesta operació perquè consideren que el procés d'elecció de l'operador tècnic no ha estat prou transparent i que la quantia supera l'estimació prèvia, multiplicant per quatre el cost calculat per la UE) i el deficient desplegament de l'Oficina Nacional d'Identificació per tot el territori nacional (la capital del nord, Bouaké, no compta amb una oficina d'aquesta institució).

L'escassetat pressupostària provocà que en lloc dels sis mil equips previstos, Sagem només en pogué desplegar de forma simultània uns tres mil cinc-cents, afegint un considerable retard al procés i una clara desorganització estructural. La detecció d'un procés molt centralitzat des d'Abidjan i un nivell de comunicació insuficient entre la capital i les diferents regions tampoc ha contribuït al procés, iniciant-se així un cercle viciós de difícil sortida (Carter Center 2009, 2). En altres paraules, tant la cèdula central com les satèl·lits (desplaçades a les diferents regions del país) han treballat de manera seqüencial i no han estat capaces de dur a terme les dues fases de manera simultània (ICG 2009, 5).

No obstant això, com a contrapartida, s'ha detectat una actitud favorable de la població envers aquest procés d'identificació, encara que no s'ha aconseguit encara assolir la xifra inicialment prevista de 8,6 milions de persones

identificades. La llista electoral provisional ronda els 6,5 milions de persones, encara que n'hi ha uns 2,7 milions més per identificar. Per tant, sembla que s'arribarà a la data de celebració dels comicis amb una xifra propera als 6,5 milions (ICG 2009, 5). Tot i això, la centralització abans esmentada provocava que els equips descentralitzats no poguessin desplegar-se amb tot l'operatiu per manca d'algunes peces, especialment a les zones rurals, i trigaven bastants mesos a ser proveïdes (Carter Center 2009, 2).

Encara quedaria pendent el desenvolupament de la darrera etapa del procés: la distribució de les cartes electorals abans de l'inici oficial de la campanya. De moment, ni la CEI ni Sagem Sécurité han detallat com ho duran a terme (ICG 2009, 6). En línies generals, es podria dir que s'han subestimat en gran mesura els desafiaments tècnics que aquest procés comportava, a favor de les decisions polítiques preses per al consens de cara al seu desenvolupament. Queden encara moltes qüestions per resoldre, com per exemple com cal procedir en cas d'aparició d'errors durant la verificació de la llista electoral preliminar, o quins criteris s'utilitzaran per verificar la nacionalitat de les persones que no apareixen a les últimes llistes electorals, que daten de l'any 2000 (Carter Center 2009, 2).

S'hauria d'advocar per la publicació d'un calendari electoral detallat, sota una apreciació realista de les nombroses dificultats que s'han trobat i que es trobaran per a la preparació del procés electoral. La transició política al país no s'ha de convertir en un estat de transició permanent, de manera que la normalització institucional i política s'entreu com a urgent. Això és responsabilitat de tots els actors implicats, especialment els signants de l'APO, per al desenvolupament d'un procés electoral transparent (Carter Center 2009, 2). Arribats a aquest punt, caldrà enfortir la situació de seguretat al país, cosa que a dia d'avui encara no ha pogut consolidar-se.

4.2.2. Perspectives polítiques

Més enllà dels desafiaments tècnics, cal fer una anàlisi política amb les eleccions com a gran punt de mira i partint del posicionament dels principals candidats. De les 20 candidatures presentades, 3 són les principals favorites.

En primer lloc, l'actual president, Laurent Gbagbo, sembla dedicar-se gairebé en exclusivitat a controlar els principals circuits de finançament i identificació per alentir el procés el màxim possible. Busca, així, poder guanyar temps per trobar el moment electoral més favorable als seus interessos, a banda d'incomodar la resta de partits, impacients perquè se celebrin els comicis. Una campanya llarga l'afavoreix davant la impossibilitat de l'oposició d'accedir als comptes públics. No obstant això, per evitar acusacions de sabotejar l'APO, el seu compromís també s'ha centrat en aquest procés, però a un ritme no tan ràpid com el seu calendari exigiria (ICG 2009, 6).

L'estratègia política del seu partit, l'FPI, és encara opaca. Amb el seu electorat principalment situat a la capital i al sud-oest del país, es veu representat pel propi Gbagbo, que, al seu torn, està exercint un important control sobre els mitjans de comunicació estatals i sobre les principals fonts de recursos (cacau i petroli). Aquestes accions el porten a disposar d'un alt nivell adquisitiu per fer front a les fortunes personals dels seus contrincants, reflectides, per exemple, en el cas del candidat Alassane Ouattara (ICG 2009, 6).

L'altre signant de l'APO i actual primer ministre, Guillaume Soro, presenta una situació diferent. La impossibilitat de presentar-se com a candidat presidencial, ja que no té l'edat mínima marcada a la Constitució ivoriana, no ha impedit que es mostri compromès amb el compliment de l'APO. El seu objectiu és guanyar legitimitat i que se'l consideri la via correcta per a la sortida de la crisi (ICG 2009, 6). A més, té la possibilitat d'exercir un paper neutral, d'àrbitre del procés electoral.

El principal problema, en canvi, Soro el troba en l'àmbit intern. Les FN són un grup molt dividit internament i amb un alt risc de desaparèixer, cosa que el deixaria sense cap tipus de plataforma per poder ser candidat en unes futures eleccions presidencials. La imperiosa necessitat d'escindir-se del braç armat no exclou la possibilitat que no passi a ser un partit polític i, en cas que ho esdevingués, s'estendria a un àmbit regional molt limitat al nord (ICG 2009, 6).

Una posició diferent presenten els partits exclosos de l'APO, amb una representació regional molt estesa, una alta representació ètnica i amb possibilitats de disputar la presidència. D'una banda, el PDCI ha iniciat una

ambiciosa precampanya per tot el país. Representat per l'antic president, Henri Konan Bédié, busca la màxima mobilització possible per evitar l'absència i per mostrar una gran vitalitat malgrat els seus 75 anys. L'avançada edat podria ser un obstacle per captar l'electorat jove i d'àmbit urbà, que no es veu representat per Bédié (ICG 2009, 8).

Per la seva banda, l'RDR d'Alassane Ouattara, amb presència sobretot al nord i sud-oest agrícola del país, es mostra a la vegada adversari i aliat del PDCI. La dubtosa nacionalitat ivoriana del candidat Ouattara, d'origen burkinès, és el principal obstacle a superar per aquest partit. Per aconseguir-ho, es treballa ja des de la precampanya, intentant captar part de l'electorat de l'FPI des del primer moment: el seu primer míting, el maig de 2009, tingué lloc al barri Yopougon de la capital, tradicionalment identificat amb la causa de l'FPI, on aconseguí reunir desenes de milers de persones (ICG 2009, 8).

La possible aliança entre el PDCI i l'RDR és molt fràgil. S'han trobat dins de la Rassemblement Houphouët pour la Démocratie et la Paix (RDHP), una plataforma política d'oposició al president Gbagbo que ha renunciat a buscar un candidat únic. No obstant això, el principal focus de tensió entre els dos partits radica en les declaracions de l'RDR al PDCI que l'acusen de ser el principal instigador perquè Ouattara pogués participar durant els darrers anys a la vida política nacional (ICG 2009, 9).

En definitiva, la disponibilitat de recursos de Gbagbo i l'FPI, sumat a la impossibilitat de Soro de presentar-se als comicis, sembla donar avantatge als primers en la cursa electoral cap a la presidència. No obstant, les ambicioses precampanyes dels partits no signants de l'APO no han de descartar-los d'entrada. Els desafiaments tècnics que cal assumir, així com la fixació de la data final de les eleccions (2019), seran clau de cara al resultat final.

5. CONCLUSIONS

La crisi sociopolítica a Costa d'Ivori no només s'ha de buscar en els principals fets i percepcions dels diferents sectors, nacionals i internacionals, sinó també en les causes estructurals que, ja des de la dècada dels noranta, han desencadenat aquesta situació. Si bé és cert que la nacionalitat es troba dins de l'eix principal de la violència, el procés d'identificació per sí sol, tal com està formulat en l'actualitat, continua deixant les persones nascudes al país amb progenitors estrangers sense poder assolir el seu dret a estar adscrites a una nació. Les estructures que generen aquesta desigualtat (com ara les lleis en què es fonamenta el concepte d'*ivoirité*, la llei de propietat agrària, el codi electoral i la Constitució) romanen intactes sense que de moment es pretengui modificar-les. El reassentament de desplaçats, la propietat agrícola, els drets de ciutadania i la lliure circulació de béns i persones són alguns dels reptes que encara ha d'assumir Costa d'Ivori. L'espai dedicat dins de l'APO al retorn dels desplaçats pel conflicte és escàs, limitant-se a identificar l'òrgan responsable de dissenyar un programa d'ajut al retorn voluntari, que en aquest cas seria el Ministeri de Solidaritat i de les Víctimes de la Guerra.

Així, el procés de sortida de la crisi, tortuós i caracteritzat per la manca de confiança mútua, ha desembocat en un acord de pau difús. L'APO definí, per tant, les prioritats d'actuació per iniciar una sortida de la crisi: identificació de la població, eleccions i creació d'unes forces armades unitàries. Tot i la gran transcendència de les decisions preses, es podria qüestionar una vegada més fins a quin punt aquestes responen a les causes principals del conflicte a fi d'evitar que la violència torni a brollar al país. Per exemple, encara hi ha més de set-centes mil persones desplaçades dins del país, de manera que el mode operatiu de les *audiences foraines* no ha tingut en compte les seves necessitats quan exigeix que els tràmits per a la identificació es realitzin en la localitat de naixement del sol·licitant. De la mateixa manera, la manca d'institucions judicials al nord i a l'oest del país assenyala que un altre dels objectius de l'APO, el desplaçament de l'administració ci-

vil per tot el territori, segueix sent una assignatura pendent. A més, el paper dels diferents actors s'ha centrat més en la preservació dels seus propis interessos que en el compliment d'un procés de sortida de la «crisi» efectiu i sostenible.

Respecte a la formació d'unes noves forces armades, el balanç actual dels diferents processos endegats no resulta excessivament positiu, ja que tot just s'han iniciat els processos al nord i a l'oest. Les xifres de desmobilització que s'han anat obtenint són rares i imprecises, i existeix una mala gestió i uns plans de reinserció mal concebuts, a més de la persistent manca de confiança entre les parts. Per a una millora de la situació de seguretat serà necessària una aproximació molt més localitzada, amb la implicació de tots els actors responsables i que permeti integrar la reforma del sector de la seguretat amb la reinserció dels desmobilitzats. Un procés òptim hauria de passar per la descentralització dels projectes a les comunitats, a través d'una aproximació més real i detallada a les necessitats de mercat per a la creació d'ocupació, de les associacions entre el sector públic i privat o de la constitució de microempreses.

D'altra banda, la celebració de les eleccions no s'ha de considerar com un fi en sí mateix, sinó com el començament d'un llarg camí cap a la reconstrucció del país i la reconciliació. Aquest procés segueix protagonitzat per múltiples desafiaments tècnics i per les diverses perspectives i posicionaments polítics dels seus candidats. En el pla tècnic, caldria advocar per la publicació d'un calendari electoral detallat, sota una apreciació realista de les nombroses dificultats que s'han trobat i que es continuaran trobant per a la preparació del procés electoral. En el pla polític, els recursos als quals Gbagbo i l'FPI estan accedint, sumat a la impossibilitat de Soro a presentar-se a les eleccions, sembla donar-los avantatge en la cursa electoral cap a la presidència. No obstant, les ambicioses precampanyes dels partits no signants de l'APO no han de descartar-los d'entrada. Els desafiaments tècnics que cal assumir, així com la data final de les eleccions, seran clau. Sembla poc raonable que els comicis se celebrin abans del primer semestre de 2010.

El requisit que les eleccions es duguin a terme de forma transparent i lliure, i que els resultats siguin acceptats per totes les parts (partits polítics,

FN, milícies i població en general) és indispensable perquè els fonaments de la construcció de pau siguin sòlids. El futur govern legítim serà el responsable de crear i implementar el programa per a la sortida definitiva de la crisi. Per aconseguir-ho, haurà de comptar amb el suport de tots els sectors polítics, que s'han d'implicar en la reconstrucció del país, així com dels sectors econòmics i socials més destacats. Principalment, però, haurà de comptar amb el suport de la població civil. Per aquesta raó és necessari que es creïn els canals i mecanismes necessaris per fer a la població civil partícip del procés, perquè compti amb informació directa i fiable sobre totes les iniciatives que han emprès els seus governants per evitar que la pau sigui vista com un nou repartiment de poder entre els poderosos. En aquest sentit, les iniciatives destinades a fer visibles els dividends de la pau de forma immediata a la població seran clau per assegurar el seu suport al procés i la seva implicació en els èxits.

BIBLIOGRAFIA

- Akindes, F. (2007): *Costa d'Ivori: de la stabilité politique à la crise. Vers une politique de réhabilitation basée sur la responsabilisation des communautés à la base*. Abidjan: Banco Mundial.
- Banco Mundial; UE (2008), Sécurité et «ex-combattants» en Costa d'Ivori. Propositions pour une nouvelle approche adaptée, pragmatique et progressive, documento de treball conjunt inèdit, Abidjan: Comissió Europea.
- Basset, T. (2003): *Nord Musulman et Sud Chrétien: les moules médiatiques de la crise ivoirienne*. Afrique Contemporaine 206.
- Carter Center (2009): *Costa d'Ivori. Identification de la population et recensement electoral. Appréciation générale et perspectives*. Abidjan: Carter Center.
- Cohen, M. (1973): *The myth of expanding centre. Politics in the Ivory Coast*. The Journal of Modern African Studies.
- Diarra, S (1997): *Les faux complots d'Houphouët*. Paris: Karthala.
- Escola de Cultura de Pau (2008) *Costa d'Ivori: retos y perspectivas un año después de Ouagadougou*, Quaderns de Construcció de Pau 5, Barcelona: Escola de Cultura de Pau.
 - (2008b) *Anuario 2008 de procesos de paz*. Barcelona: Icària editorial.
 - (2009) *DDR 2009. Análisis de los programas de DDR de ex combatientes en todo el mundo*. Barcelona: Escola de Cultura de Pau.
- Global Witness (2007). *Hot Chocolate: How cocoa fuelled the conflict in Costa d'Ivori*. Londres: Global Witness.
- Grupo de Trabajo Integrado de Naciones Unidas sobre el DDR (2006) *Integrated Disarmament, Demobilization and Reintegration Standards*, Nova York: Naciones Unidas.
- GTZ (2005). *Projet Prévention de Crises et Consolidation de la Paix Dans le Sud-Ouest de la Costa d'Ivori*, Abidjan: GTZ.
 - HRW (2001). *Le nouveau racisme ; la manipulation politique de*

- l'ethnicité en Costa d'Ivori, Human Rights Watch Vol. 13, No.6 (A), août 2001, Nova York: Human Rights Watch.
- (2003). *Trapped between Two Wars: Violence against Civilians in Western Costa d'Ivori*, Nova York: Human Rights Watch.
 - International Crisis Group (2008). *Costa d'Ivori: Garantir un processus électoral crédible*. Rapport Afrique n° 139.
 - (2009). *Costa d'Ivori: Les impératifs de sortie de crise*. Briefing Afrique 62, Dakar: Crisis Group.
 - Kouman, H.Y. (1999): *Les conflits fonciers. L'ivoirité, un concept incompris*. Abidjan: Fraternité Matin.
 - Muggah, R. (2006) *Reflections on disarmament, demobilisation and reintegration in Sudan*, Londres: Humanitarian Practice Network.
 - OCHA (2008). *La Communauté humanitaire exprime sa préoccupation suite à d'inhabituels mouvements de retour et repli des populations déplacées en zone ouest*. Communiqué de presse, Abidjan: OCHA.
 - ONUCI (2007). *Rapport sur l'organisation du système judiciaire en Costa d'Ivori*. Abidjan: ONUCI.

ANNEX I. ACORD DE PAU DE LINAS-MARCOUSSIS (2003)

1. Per invitació del president de la República Francesa, les forces polítiques ivorians es van reunir a Linas-Marcoussis del 15 al 23 de gener de 2003 amb la intenció de celebrar una taula rodona. Aquesta va aplegar les parts següents: l'FPI, l'MFA, l'MJP, l'MPCI, l'MPIGO, el PDCI-RDA, el PIT, l'RD, l'UDCY, l'UDPCI. Les sessions van ser presidides pel senyor Pierre Mazeaud, assistent del jutge Keba Mbaye, i l'antic primer ministre Seydou Diarra, a més de facilitadors designats per l'ONU, la Unió Africana i la CEDEAO. Cada delegació va analitzar la situació de la Costa d'Ivori i va fer propostes dirigides a restablir la confiança i a sortir de la crisi. Les delegacions van fer prova d'amplitud de mires i van permetre que les posicions s'acostessin i s'arribés a un consens, els elements del qual — principis i annexos— tenen el mateix valor:
2. La taula rodona es felicita pel cessament de les hostilitats, possible i garantit pel desplegament de les forces de la CEDEAO, amb el suport de les forces franceses i n'exigeix un estricte respecte. Apel·la totes les parts perquè cessin immediatament qualsevol exacció i poder instaurar-hi la pau. Demana l'alliberament immediat de tots els presoners polítics.
3. La taula rodona reafirma la necessitat de preservar la integritat territorial de la Costa d'Ivori, el respecte a les seves institucions i restaurar l'autoritat de l'Estat. Recorda la seva relació amb el principi d'accés al poder i el seu exercici de forma democràtica. Acorda a aquest efecte les disposicions que segueixen:
 - a) Un govern de reconciliació nacional serà posat en marxa a partir de la clausura de la Conferència de París per assegurar el retorn a la pau i a l'estabilitat. Estarà encarregat de reforçar la independència de la justícia, de la restauració de l'Administració i dels serveis públics, i de la recuperació del país. Aplicarà el programa de la taula rodona, que fi-

- gura en l'annex, i que comporta en particular disposicions en els marcs constitucional, legislatiu i reglamentari.
- b) Prepararà els terminis electorals amb la finalitat de tenir unes eleccions creïbles i transparents i en fixarà les dates.
 - c) El govern de reconciliació nacional estarà dirigit per un primer ministre de consens que romandrà en el seu càrrec fins a les pròximes eleccions presidencials, a les quals no podrà presentar-se.
 - d) Aquest govern estarà compost per representants designats per cadascuna de les delegacions ivorians que hagin participat en la taula rodona. L'atribució dels ministeris es farà de manera equilibrada entre les parts al llarg de tota la durada del govern.
 - e) Disposarà, per al compliment de la seva missió, de les prerrogatives de l'executiu en l'aplicació de les delegacions previstes per la Constitució. Els partits polítics representats per l'Assemblea Nacional i que hagin participat en la taula rodona es comprometen a garantir el suport dels seus diputats a l'aplicació del programa governamental.
 - f) El govern de reconciliació nacional es dedicarà, a partir de la presa de funcions, a refundar un exèrcit vinculat als valors d'integritat i de moralitat republicana. Procedirà a la reestructuració de les forces de defensa i de seguretat i podrà beneficiar-se, a aquest efecte, de l'opinió dels consellers externs i en particular de l'assistència oferta per França.
 - g) Amb la finalitat de contribuir a la seguretat de les persones i dels béns en el conjunt del territori nacional, el govern de reconciliació nacional organitzarà el reagrupament de les forces presents i després el seu desarmament. S'assegurarà que cap mercenari romanguí en el territori nacional.
 - h) El govern de reconciliació nacional buscarà la participació de la CE-DEAO, de França i de les Nacions Unides per reconèixer la garantia d'aquestes operacions per part de les seves pròpies forces.
 - i) El govern de reconciliació nacional prendrà les mesures necessàries per a l'alliberament i l'amnistia de tots els militars detinguts per atemptar contra la seguretat de l'Estat i farà que els soldats exiliats es beneficiïn d'aquesta mateixa mesura.

4. La taula rodona decideix la posada en marxa, a la Costa d'Ivori, d'un comitè de seguiment de l'aplicació dels acords de París, encarregat d'assegurar el respecte als compromisos presos. Aquest comitè apel·larà les instàncies nacionals, regionals i internacionals en tots els casos d'obstrucció o errada en l'aplicació dels acords amb la finalitat que es prenguin les mesures de recuperació apropiades. La taula rodona aconsella a la Conferència de Caps d'Estat que el comitè de seguiment s'estableixi a Abidjan i que estigui format pels representants dels països i de les organitzacions cridades a garantir l'execució dels acords de París, especialment:

- El representant de la Unió Europea.
- El representant de la Comissió de la Unió Africana.
- El representant del secretariat executiu de la CEDEAO.
- El representant especial del secretari general, que coordinarà els òrgans de la família de Nacions Unides.
- El representant de l'Organització Internacional de la Francofonia.
- Els representants de l'FMI i del Banc Mundial.
- Un representant dels països del G8.
- El representant de França.

5. La taula rodona convida el govern francès, la CEDEAO i la comunitat internacional a vetllar per la seguretat de les personalitats que hagin participat en les sessions i en cas de necessitat per la dels membres del govern de reconciliació nacional fins que aquest últim pugui assegurar plenament aquesta missió.

6. La taula rodona agraeix la mediació exercida per la CEDEAO i els esforços de la Unió Africana i l'ONU, i dóna les gràcies a França pel seu paper en l'organització d'aquesta reunió i pel resultat del present consens.

I. Nacionalitat, identitat, condició dels estrangers

1. La taula rodona estima que la Llei 61-415 del 14 de desembre de 1961, sobre codi de nacionalitat ivoriana i modificada per la Llei 72-852 del 21 de desembre de 1972, basada en una complementarietat entre el dret de sang i el de sòl, i que comporta disposicions obertes en matèria de naturalització per un acte de poders públics, constitueix un text liberal i ben redactat.
 1. No obstant això, la taula rodona considera que l'aplicació de la llei comporta nombroses dificultats, bé a causa de la ignorància de les poblacions, bé a causa de pràctiques administratives i de les forces de l'ordre i de seguretat contràries al dret i al respecte de les persones.
 2. La taula rodona ha constatat una dificultat jurídica certa a aplicar els articles 6 i 7 del Codi de la nacionalitat. Aquesta dificultat es veu agreujada pel fet que, en la pràctica, el certificat de nacionalitat només és vàlid tres mesos i que el postulant ha de donar prova de la seva nacionalitat cada vegada aportant certs documents. No obstant això, el Codi ha estat aplicat fins ara.
 3. En conseqüència, el govern de reconciliació nacional: a) relançarà immediatament els procediments de naturalització existents recorrent a una millor informació i, arribat el cas, a projectes de cooperació aplicats amb el suport dels col·laboradors de desenvolupament internacionals; b) presentarà, a títol excepcional, en el termini de sis mesos un projecte de llei de naturalització destinat a gestionar d'una manera simple i accessible situacions avui bloquejades i ajornades en el dret comú (sobretot el cas d'antics beneficiaris dels articles 17 al 23 de la Llei 61-415 abrogats per la Llei 72-852, i de les persones residents a la Costa d'Ivori abans del 7 d'agost de 1960 i que no hagin exercit el seu dret d'opció en els terminis prescrits), i a completar el text existent per a la integració en el nou article 12 dels homes estrangers casats amb dones ivorianes.

2. Per encarar la incertesa i la lentitud dels processos d'identificació així com les conseqüències a què els controls de seguretat poden donar lloc, el govern de reconciliació nacional desenvoluparà noves accions en matèria d'estat civil i d'identificació, particularment:
 - a. La suspensió del procés d'identificació en curs a l'espera de l'acceptació dels decrets d'aplicació de la llei i la posada en pràctica, al més aviat possible, d'una Comissió Nacional d'Identificació dirigida per un magistrat i composta pels representants dels partits polítics encarregats de supervisar i de controlar l'Oficina Nacional d'Identificació.
 - b. L'estricta conformitat de la llei sobre la identificació amb el Codi de la nacionalitat pel que fa a la prova de la nacionalitat.

3. La taula rodona, havent constatat que una gran part d'estrangers presents a la Costa d'Ivori ha contribuït àmpliament a la riquesa nacional i ha ajudat a conferir al país un lloc i una responsabilitat particulars en la subregió, cosa que ha beneficiat igualment els països de què aquests estrangers són originaris, considera que les molèsties administratives i de les forces de l'ordre i de seguretat sovint contràries al dret i al respecte de les persones i de les quals els estrangers són particularment víctimes poden provenir del desviament de les disposicions d'identificació.
 - a. El govern de reconciliació nacional, doncs, haurà de suprimir immediatament els permisos de residència previstos en l'article 8 apartat 2 de la Llei 2002-03 del 3 de gener de 2002 per als estrangers originaris de la CEDEAO i basarà el necessari control de la immigració en mitjans d'identificació no susceptibles de corrupció.
 - b. A més a més, el govern de reconciliació nacional estudiarà qualsevol disposició legislativa i reglamentària que tendeixi a millorar la condició dels estrangers i la protecció dels seus béns i les seves persones.
 - c. Per altra banda, la taula rodona demana a tots els estats membres de la CEDEAO de ratificar al més aviat possible els protocols existents relatius a la lliure circulació de les persones i dels béns, practicar una cooperació reforçada en el control dels fluxos migratoris, respectar

els drets fonamentals dels immigrants i diversificar els pols de desenvolupament. Aquestes accions es podran aplicar amb el suport dels col·laboradors de desenvolupament internacionals.

II. Règim electoral

1. La taula rodona estima que la Llei 2000-514 de l'1 d'agost de 2000 sobre el Codi electoral no comporta dificultats i s'inscriu en el marc d'un procés de millora dels textos i que la Llei 2001-634 del 9 de gener de 2001 sobre la creació de la Comissió Electoral Independent constitueix un progrés significatiu per a l'organització d'eleccions transparents.
2. El govern de reconciliació nacional: a) assegurarà la imparcialitat de les mesures d'identificació i d'elaboració dels fitxers electorals; b) proposarà diverses esmenes a la Llei 2001-634 en el sentit d'una millor representació de les parts que participen en la taula rodona al si de la comissió central de la Comissió Electoral Independent, inclosa dins de l'Oficina; c) en el termini de sis mesos, presentarà un Projecte de llei relatiu a l'estatut de l'oposició i al finançament públic dels partits polítics i de les campanyes electorals; d) en el termini d'un any, presentarà un Projecte de llei en matèria d'enriquiment il·lícit i organitzarà de manera efectiva el control de les declaracions de patrimoni de les personalitats triades, i e) prendrà totes les mesures que permetin assegurar la independència de la justícia i la imparcialitat dels mitjans de comunicació tant en matèria de contencions electoral com de propaganda electoral.

III. Elegibilitat a la Presidència de la República

1. La taula rodona considera que l'article 35 de la Constitució referent a l'elecció del president de la República ha d'evitar referir-se a conceptes desproveïts de valor jurídic o que depenen de textos legislatius. El govern de reconciliació nacional proposarà, doncs, que les condicions d'elegibilitat del president de la República siguin fixades de la manera que segueix: el president de la República és triat per un període de cinc anys mitjançant el sufragi universal directe. Només pot ser reelegit una vegada. El candidat ha de gaudir dels seus drets civils i polítics i tenir al-

menys trenta-cinc anys. Ha de ser exclusivament de nacionalitat ivoriana, nascut de pare o de mare ivorians d'origen.

2. El Codi de la nacionalitat serà esmenat amb l'afegit, a les condicions de pèrdua de la nacionalitat ivoriana dictades per l'article 53, de les paraules que segueixen: exercint funcions selectives o governamentals en un país estranger.
3. El president de la República farà públic cada any el seu certificat mèdic.

IV. Propietat de la terra

1. La taula rodona estima que la Llei 98-750 del 23 de desembre de 1998 relativa al domini de la terra rural, votada per unanimitat en l'Assemblea Nacional, constitueix un text de referència en un àmbit jurídicament delicat i econòmicament crucial.
2. No obstant això, el govern de reconciliació nacional: a) acompanyarà l'aplicació progressiva d'aquest text d'una campanya d'explicació per a la població rural, de manera que s'avanci efectivament en el sentit d'una veritable seguretat territorial; b) proposarà una esmena destinada a millorar la protecció dels drets adquirits en les disposicions de l'article 26 de la Llei relativa als hereus dels propietaris de terres, posseïdors de drets anteriors a la promulgació de la llei, però que no compleixen les condicions d'accés a la propietat fixades pel seu article 1.

V. Mitjans de comunicació

1. La taula rodona condemna les incitacions a l'odi i a la xenofòbia que han estat propagades per alguns mitjans.
2. El govern de reconciliació nacional reprendrà, en el termini d'un any, l'economia general del règim de la premsa amb la finalitat de reforçar el paper de les autoritats de regulació, garantir la neutralitat i la imparcialitat del servei públic i afavorir la independència financera dels mitjans de comunicació. Aquestes mesures podran beneficiar-se del suport dels col·laboradors de desenvolupament internacionals.
3. El govern de reconciliació nacional restablirà immediatament la lliure emissió dels mitjans radiofònics i televisats internacionals.

VI. Drets i llibertats de la persona humana

1. El govern de reconciliació nacional crearà immediatament una Comissió Nacional dels Drets Humans que vetllarà per la protecció dels drets i les llibertats a la Costa d'Ivori. La comissió estarà composta per delegats de totes les parts i presidida per una personalitat acceptada per tothom.
2. El govern de reconciliació nacional demanarà la creació d'una Comissió Internacional que durà a terme enquestes i establirà els fets per tota l'extensió del territori nacional amb la finalitat d'inventariar els casos de violació greus dels drets humans a partir del 19 de setembre de 2002.
3. Sobre la base de l'informe de la Comissió Internacional d'Enquestes, el govern de reconciliació determinarà allò que s'ha de dur davant la justícia per acabar amb la impunitat. Condemnant particularment les accions dels esquadrons de la mort i dels seus mandataris, així com els autors d'execucions sumàries en el conjunt del territori, la taula rodona estima que els autors i els còmplices d'aquestes activitats haurien de ser conduïts davant la justícia penal internacional.
4. El govern de reconciliació nacional es comprometrà a facilitar les operacions humanitàries en favor de totes les víctimes del conflicte en el conjunt del territori nacional. Sobre la base de l'informe de la Comissió Nacional dels Drets de l'Home, el govern prendrà mesures d'indemnització i de rehabilitació de les víctimes.

VII. Reagrupament, desarmament, desmobilització

1. A partir de la seva presa de funcions, el govern de reconciliació nacional emprendre el procés de reagrupament concomitant de les forces presents, sota el control de les forces de la CEDEAO i de les forces franceses.
2. En una segona fase, determinarà les mesures de desarmament i de desmobilització, que d'igual manera seran dutes a terme sota el control de les forces de la CEDEAO i de les forces franceses.
3. La totalitat dels reclutes enrolats des del 19 de setembre seran desmobilitzats immediatament.
4. El govern de reconciliació nacional assegurarà la reinserció social dels militars de qualsevol origen amb el suport de programes de tipus desarma-

ment, desmobilització, repatriació, reinstal·lació i reinserció (DDRRR), susceptibles de ser posats en marxa amb el suport dels col·laboradors de desenvolupament internacionals.

5. El govern de reconciliació nacional prendrà les mesures necessàries per a l'alliberament i l'amnistia de tots els militars detinguts per atemptar contra la seguretat de l'Estat i farà que es beneficiïn d'aquesta mateixa mesura els soldats exiliats. La Llei d'amnistia no exonerarà en cap cas els autors d'infraaccions econòmiques greus i de violacions greus dels drets humans i del dret internacional humanitari.
6. El govern de reconciliació nacional procedirà a una auditoria de les seves forces armades i haurà de determinar, en un context econòmic difícil, el nivell dels sacrificis que podrà consentir per assegurar les seves obligacions en matèria de defensa nacional. Sobre aquestes bases, realitzarà la reestructuració de les forces armades i demanarà per a aquest propòsit ajudes externes.

VIII. Recuperació econòmica i necessitat de la cohesió social

1. El govern de reconciliació nacional restablirà la lliure circulació de les persones i dels béns per tot el territori nacional i facilitarà la represa de les activitats escolars, administratives, econòmiques i socials.
2. Prepararà, en un termini de temps breu, un pla de reconstrucció i desenvolupament de les infraestructures, de reactivació de l'economia nacional i de reforç de la cohesió social.
3. La taula rodona recomana a les institucions internacionals i als col·laboradors de desenvolupament internacionals d'aportar la seva col·laboració al procés de recuperació de la Costa d'Ivori.

IX. Aplicació

El govern de reconciliació nacional vetllarà perquè les reformes constitucionals, legislatives i reglamentàries que depenen de les decisions que haurà de prendre el govern es duguin a terme en el termini de temps més breu possible.

ANNEX II. ACORD DE PAU D'OUAGADOUGOU (2007)

PREÀMBUL

Per invitació de Sa Excel·lència el Sr. Blaise Campaoré, president de Burkina Faso, en la seva qualitat de president en exercici de la Conferència dels Caps d'Estat i de Govern de la Comunitat Econòmica dels Estats d'Àfrica de l'Oest (CEDEAO), actuant sota el mandat exprés d'aquesta, dues delegacions de la República de la Costa d'Ivori, una en representació del president de la República i una altra representant les Forces Noves, es van trobar a Ouagadougou el 3 de març de 2007. Aquesta trobada dóna continuació a l'anunci, el 19 de desembre de 2006, del pla de sortida de la crisi del president Laurent Gbagbo, qui va apel·lar, el 23 de gener de 2007, al president en exercici de la CEDEAO per facilitar el diàleg directe entre els exbel·ligerants del conflicte armat a la Costa d'Ivori. El president Blaise Campaoré, després d'haver consultat amb el secretari general de les Forces Noves, el Sr. Guillaume Soro, els diferents actors de l'escena política ivoriana, i el primer ministre, el Sr. Charles Konan Banny, va marcar el seu acord i va preconitzar que aquest diàleg directe s'inscrivís en el marc de la Resolució 1.721 (2006) adoptada pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides l'1 de novembre de 2006.

En el curs dels seus intercanvis, la delegació de la Presidència de la República de la Costa d'Ivori, dirigida pel Sr. Désiré Tagro, conseller especial del president Laurent Gbagbo, portaveu de la presidència de la República de la Costa d'Ivori, i la delegació de les Forces Noves, dirigida pel Sr. Louis-André Dacoury-Tabley, secretari general adjunt de les Forces Noves i ministre de la Solidaritat i de les Víctimes de Guerra, profundament vinculades a una sortida feliç de la crisi a la Costa d'Ivori, van procedir a una anàlisi de la situació interior. Van subratllar la imperiosa necessitat de construir la pau i l'estabilitat; de lluitar contra la inseguretat creixent, l'atur i la pobresa; de restaurar l'autoritat de l'Estat en el conjunt del territori nacional, i de garantir la lliure

circulació de les persones i dels béns en el conjunt del territori nacional. Pel que fa a la responsabilitat particular que tenen dins del procés de sortida de la crisi, les dues parts del conflicte armat de la Costa d'Ivori han reconegut la imperiosa necessitat d'actuar units per consolidar la pau, promoure una veritable reconciliació nacional i arribar a una normalització política i institucional, a través d'un diàleg permanent i una confiança mútua.

Una vegada identificats els problemes oposats a l'aplicació dels Acords de Linas-Marcoussis, d'Accra i Pretòria, així com de les resolucions de l'ONU sobre la Costa d'Ivori, les parts, de cara a prendre decisions, han reafirmat:

- El seu vincle amb el respecte a la sobirania, la independència, la integritat territorial i la unitat de la Costa d'Ivori.
- El seu vincle amb la Constitució.
- El seu vincle amb els Acords de Linas-Marcoussis, Accra i Pretòria.
- El seu vincle amb totes les resolucions de les Nacions Unides sobre la Costa d'Ivori, en particular les resolucions 1633 (2005) i 1.721 (2006) del Consell de Seguretat de l'ONU.
- La seva voluntat de crear les condicions per a unes eleccions lliures, obertes, transparents i democràtiques.
- La seva voluntat de posar en comú els seus esforços i les seves energies amb vista a un funcionament normal de les institucions de la Costa d'Ivori i d'una tornada a la normalitat política, administrativa i militar a la Costa d'Ivori.

Per facilitar la posada en marxa dels Acords i les resolucions als quals s'aspira, especialment la Resolució 1.721 (2006), les parts han pres les decisions següents:

I. DE LA IDENTIFICACIÓ GENERAL DE LES POBLACIONS

Les parts signants del present acord han reconegut que la identificació de les poblacions ivorianses estrangeres que viuen a la Costa d'Ivori constitueix

una gran preocupació. L'absència d'una identificació clara i coherent, igual que la manca de documents administratius únics que atestïn la identitat i la nacionalitat dels individus representen una font de conflictes. Per tant, han decidit de posar fi a aquesta situació amb les mesures que segueixen:

1.1. Rellançar les audiències foranes d'establiment de sentències supletòries d'actes de naixement.

1.1.1. Les audiències foranes es tornaran a posar en marxa en la totalitat del territori nacional a partir de l'organització del nou govern sorgit del present acord. Amb la finalitat d'accelerar l'expedició de les sentències supletòries d'actes de naixement, els magistrats apel·lats a animar les noves jurisdiccions creades per les necessitats de les audiències foranes es nomenaran per decret presidencial i es dotaran dels mitjans necessaris per dur a terme la seva missió.

1.1.2. Les operacions excepcionals d'audiències foranes, que duraran tres mesos, expediran únicament sentències supletòries a efectes d'acta de naixement a les persones nascudes a la Costa d'Ivori que mai no hagin estat declarades en l'Estat civil.

1.1.3. Amb motiu de la nova posada en marxa de les audiències foranes, s'organitzarà una campanya de sensibilització, informació i mobilització, que impliqui els actors polítics, els estats majors militars i la societat civil, per convidar les persones afectades a presentar-se davant les jurisdiccions foranes del seu lloc de naixement perquè els expedixin una sentència supletòria amb efectes d'acta de naixement.

1.1.4. Les parts es comprometen a garantir la seguretat de les operacions de les audiències foranes en el conjunt del territori nacional.

1.2. La reconstrucció dels registres de naixement perduts o destruïts. Paral·lelament a les audiències foranes d'establiment de sentències supletòries d'actes de naixement, els registres d'estat civil perduts o destruïts en alguns centres d'estat civil seran reconstituïts conforme a les disposicions de l'Ordre del 17 de gener de 2007 i del seu Decret d'aplicació, que haurà de ser adoptat en el termini més breu possible.

1.3. L'organització d'una operació d'elaboració de nous documents d'identitat (documents d'identitat i permisos de residència). Les parts es comprometen a organitzar una operació excepcional d'elaboració de nous documents d'identitat segons les modalitats que segueixen:

1.3.1. Identificació ordinària

1.3.1.1. Els ivorians, subjectes a l'obligació de possessió del document nacional d'identitat, que disposin d'un certificat de nacionalitat i d'una acta de naixement o d'una sentència supletòria d'acta de naixement amb caràcter general, podran accedir al nou document nacional d'identitat.

1.3.1.2. Els qui no siguin ivorians i disposin d'una acta de naixement o d'una sentència supletòria d'acta de naixement a tals efectes i d'un document consular que indiqui la seva nacionalitat podran obtenir un nou títol d'identitat que correspongui al seu estatus.

1.3.2. Identificació sobre la base de la nova llista electoral

1.3.2.1. Amb la voluntat d'una acceleració de la identificació i tenint en compte la situació actual de l'Administració a la Costa d'Ivori i de les necessitats subsegüents de la sortida de la crisi, les parts convenen a privilegiar la identificació basada en la llista electoral.

1.3.2.2. A partir del resultat de les audiències foranes, la CEI procedirà, basant-se en la llista electoral de l'any 2000, a un cens electoral amb la recollida de les dades biomètriques dintre del conjunt del territori nacional. En la llista es podran inscriure els ivorians que tinguin com a mínim divuit anys, proveïts d'una partida de naixement o d'una sentència supletòria d'acta de naixement a aquests efectes.

1.3.2.3. Tots els ciutadans que siguin incorporats a la llista electoral rebran un resguard amb el seu número d'identificació únic, que serà necessari per a la retirada de la targeta d'elector i del nou document nacional d'identitat.

1.3.2.4. Després del procediment de validació de la llista electoral per la CEI, un decret aprovat en el Consell de Ministres autoritzarà l'atribució del nou document nacional d'identitat a tots aquells

que figurin en la llista electoral definitiva. Aquesta servirà de base de dades comuna per a l'expedició dels nous documents nacionals d'identitat i de la targeta electoral.

1.3.3. Normes sobre els nous documents d'identitat

1.3.3.1. Els nous documents d'identitat seran infalsificables, d'alta seguretat i duran un número d'identificació únic per a cada titular.

1.3.3.2. La confecció i l'expedició dels nous títols d'identitat estaran garantides per l'Oficina Nacional d'Identificació (ONI), sota la supervisió de la Comissió Nacional de Supervisió d'Identificació (CNSI).

1.3.3.3. Per a l'operació d'identificació, el govern recorrerà, amb l'acord de les dues parts, a un operador tècnic designat per decret en el Consell de Ministres.

II. DEL PROCÉS ELECTORAL

Desitjosos d'arribar, en el termini més breu possible, a una pau duradora i a una normalització política i institucional a la Costa d'Ivori, les parts del diàleg directe reafirmen el seu compromís a preparar, al final de l'operació d'identificació, les eleccions presidencials obertes, democràtiques i transparents, conforme als acords de Linas-Marcoussis, Accra i Pretòria. A aquest efecte, aquestes decideixen el que segueix:

2.1. La inscripció en la llista electoral

2.1.1. Les parts convenen que la inscripció en la llista electoral serà establerta per l'Institut Nacional d'Estadística (INS) i l'operador tècnic designat pel govern per a la identificació. Aquests dos operadors duran a terme la seva missió sota la responsabilitat de la CEI.

2.1.2. Tots els ciutadans ivorians en edat de votar podran inscriure's en la llista electoral. A aquest efecte, haurien de proveir-se d'un dels documents següents: una partida de naixement o una sentència suplementària de partida de naixement a aquests efectes.

- 2.1.3. Un decret decidit en el Consell de Ministres fixarà les modalitats d'inscripció en la llista electoral conforme a les disposicions del Codi electoral.
- 2.2. La publicació de la llista electoral definitiva
 - 2.2.1. La llista electoral definitiva, validada per la CEI, serà publicada conforme a les disposicions de l'article 11, línia 2 del Codi electoral, o per qualsevol altra via convinguda per les parts.
- 2.3. L'elaboració i la distribució de les targetes electorals
 - 2.3.1. Després de la seva publicació, la llista electoral definitiva donarà lloc a l'elaboració de les targetes d'electors sota la responsabilitat de la CEI.
 - 2.3.2. La distribució de les targetes d'electors serà supervisada per la CEI a través dels seus desmembraments, com a màxim dues setmanes abans de la data de les eleccions, conforme a l'article 5 del Codi electoral.
 - 2.3.3. L'elector que no hagi pogut retirar la seva targeta d'elector dintre del termini previst en el paràgraf anterior podrà votar, malgrat tot, amb el seu nou document nacional d'identitat, si està inscrit de forma regular en la llista electoral.
- 2.4. Col·laboració entre les estructures que intervenen en el procés electoral
 - 2.4.1. Amb l'objectiu d'aportar transparència i eficàcia, sota l'autoritat de la CEI, l'INS i l'operador tècnic designat pel govern col·laboraran per a l'establiment de les targetes d'elector.
 - 2.4.2. Un decret acceptat en Consell de Ministres precisarà les modalitats d'aquesta col·laboració.

III. DE LES FORCES DE DEFENSA I SEGURETAT DE LA COSTA D'IVORI

Les parts del present Acord, conscients que l'exèrcit nacional ha de ser el model d'unitat i cohesió nacional i la garantia de l'estabilitat de les institucions republicanes, s'han compromès a procedir a la reestructuració i a la

refundació dels dos exèrcits amb vista a la formació de noves forces de defensa i de seguretat lligades als valors d'integritat i de moralitat republicans.

Un mecanisme de defensa especial de reestructuració i de refundació de l'exèrcit s'adoptarà per disposició per fixar el marc general d'organització, de composició i de funcionament de les noves forces de defensa i de seguretat. En conseqüència, les dues parts decideixen procedir a la unificació de les dues forces presents i crear una estructura operacional integrada.

3.1. La posada en marxa d'un Centre de Comandament Integrat (CCI)

3.1.1. Amb l'esperit de cogestionar les qüestions relacionades amb la defensa i la seguretat, les dues (02) parts exbel·ligerants convenen crear un Centre de Comandament Integrat encarregat d'unificar les forces combatents presents i de posar en marxa les mesures de reestructuració de les forces de defensa i de seguretat de la Costa d'Ivori.

3.1.2. El Centre de Comandament Integrat adoptarà el seu organigrama i estarà supeditat al comandament conjunt del cap d'Estat Major General de les FANCI i del cap d'Estat Major de les FAFN. Estarà compost de forma paritària per oficials designats pels dos (02) caps d'Estat Major.

3.1.3. El Centre de Comandament Integrat tindrà com a missions essencials:

- La contribució a l'elaboració de la política de defensa i de seguretat;
- l'execució del Programa nacional de desarmament, desmobilització i reinserció (PNDDR), sota la supervisió de les forces imparcials;
- l'operacionalització de les funcions militars i de seguretat relacionades amb els processos de sortida de la crisi;
- la protecció de les audiències foranes, de les operacions d'identificació i de la seguretat del procés electoral;
- la posada en marxa d'unitats militars i paramilitars mixtes;
- la coordinació de les mesures dirigides a garantir la protecció i la lliure circulació de persones i béns en la totalitat del territori nacional.

3.2. Del Programa nacional de desarmament, desmobilització i reinserció

3.2.1. Les parts del present Acord convenen a procedir, en el termini més breu possible, al desarmament de les forces presents conforme a les recomanacions dels Acords de Linas-Marcoussis i a les modalitats previstes en els acords militars següents:

- El Pla conjunt de les operacions del DDR (PCO) signat el 9 de gener de 2004 i actualitzat durant el seminari sobre el desarmament, organitzat del 2 al 6 de maig de 2005 a Yamoussoukro sota els auspicis de la mediació de Sud-àfrica.
- El Programa nacional de desarmament, desmobilització i reinserció (PNDDR/RC) i el seu cronograma, adoptats el 9 de juliol de 2005 a Yamoussoukro.
- Les conclusions de la sessió de treball que va tenir lloc a Yamoussoukro el dissabte 14 de maig de 2005 entre els caps d'Estat Major (CEM) de les FDS i de les FAFN.

3.2.2. Les parts convenen a accelerar el desmantellament i el desarmament de les milícies.

3.2.3. Les parts convenen a accelerar el procés de reagrupació en els disset emplaçaments localitzats amb anterioritat i executar el cronograma actualitzat del PNDDR.

3.3. El servei cívic

3.3.1. Les dues (2) parts convenen que el servei cívic, destinat a controlar tota la joventut de la Costa d'Ivori i formar-la amb vista a una ocupació, acollirà de la mateixa manera tots els joves que s'hagin familiaritzat amb el manteniment de les armes per les necessitats de la guerra, amb la finalitat d'enquadrar-los i formar-los per a futures ocupacions civils o militars.

3.3.2. L'organització i el funcionament del servei cívic seran definits pel Consell de Ministres.

IV. DE LA RESTAURACIÓ DE L'AUTORITAT DE L'ESTAT I DEL REDESPLÈGAMENT DE L'ADMINISTRACIÓ A LA TOTALITAT DEL TERRITORI NACIONAL

- 4.1. Fermament determinats a aconseguir una normalització política i institucional a la Costa d'Ivori, les parts del present Acord es comprometen a restaurar l'autoritat de l'Estat i a desplegar l'Administració i tots els serveis públics en el conjunt del territori nacional.
- 4.2. El redespèl·gament de l'Administració i dels serveis públics es durà a terme per part de la totalitat dels ministeris afectats, sota l'autoritat del primer ministre, a partir de la supressió de la zona de confiança i l'establiment dels llocs d'observació. El desplegament de l'Administració afectarà el conjunt dels serveis públics, inclosos els serveis socials de base, sobretot els d'educació, sanitat, aigua i sanejament.
- 4.3. La designació dels responsables dels principals serveis administratius es farà amb l'acord previ de les dues parts.
- 4.4. Les forces de la Policia i la Gendarmeria, inclosos els 600 membres resultants de l'Acord de Pretòria, seran els encarregats d'assegurar la seguretat del conjunt del cos prefectural i dels serveis tècnics desplegats.

V. DEL MARC INSTITUCIONAL D'EXECUCIÓ

- 5.1. Les dues (02) parts del diàleg directe que exerceixen un control efectiu, administratiu i militar, en una i altra part de la zona de confiança, conscients de les seves grans responsabilitats en el funcionament de l'Estat i determinades a arribar a una normalització política i institucional basada en la gestió concertada del poder polític i la reconciliació nacional, decideixen posar en marxa un nou marc institucional d'execució.
- 5.2. El govern de transició treballarà amb un esperit d'acord permanent, de complementarietat i d'obertura a les altres forces polítiques de la Costa d'Ivori per desembocar en la reunificació de la Costa d'Ivori, en el desar-

mament i l'organització d'eleccions obertes, transparents i democràtiques, tal com estava previst en els diferents acords i resolucions relatius a la sortida de la crisi.

VI. MESURES DIRIGIDES A CONSOLIDAR LA RECONCILIACIÓ NACIONAL, LA PAU, LA SEGURETAT I LA LLIURE CIRCULACIÓ DE LES PERSONES I ELS BÉNS

Amb la finalitat de consolidar la pau, la reconciliació nacional i la lliure circulació de les persones i dels béns, les parts en el diàleg directe convenen les mesures següents:

6.1. De l'embargament sobre la importació d'armes

6.1.1. Les dues parts en el diàleg directe convenen demanar al Consell de Seguretat de les Nacions Unides, amb la col·laboració del facilitador de la CEDEAO, la retirada de l'embargament sobre les armes que pesa sobre la Costa d'Ivori en un termini de tres mesos a partir de l'organització de l'elecció presidencial.

6.1.2. Convenen també demanar al Consell de Seguretat de l'ONU, amb la participació del facilitador i de la CEDEAO, una autorització especial immediata per importar l'armament lleuger necessari per al manteniment de l'ordre i de la seguretat pública, sota el control del Centre de Comandament Integrat apuntat en el paràgraf 3.1. de més amunt.

6.2. De la zona de confiança

6.2.1. Les dues parts en el diàleg directe, amb la finalitat de permetre la lliure circulació dels béns i de les persones, convenen demanar a les forces imparcials de la Licorne i de l'ONUCI la supressió de la zona de confiança, conforme al paràgraf A. 4 del document «Gestió de la zona de confiança», anomenat «El Codi 14».

6.2.2. A títol transitori, una línia imaginària, anomenada Línia verda, que va des de l'est fins a l'oest seguint la línia mitjana de la zona de confiança, serà establerta i serà jalonada pels llocs d'observació

instal·lats en els eixos d'infiltració. Els llocs d'observació els ocuparan les forces imparcials i es reduiran a la meitat cada dos mesos fins a la total supressió.

6.2.3. Unitats mixtes, compostes paritàriament per membres de les FAFN i de les FDS, i encarregades d'assegurar les missions de policia i seguretat, es desplegaran per la zona de confiança. Aquestes unitats se suprimiran amb la reforma i la reestructuració de l'exèrcit.

6.3. De la llei d'amnistia

Amb la finalitat de facilitar el perdó i la reconciliació nacional i de restaurar la cohesió social i la solidaritat entre els ivorians, les dues parts en el diàleg directe convenen perllongar l'abast de la Llei d'amnistia aprovada l'any 2003. A tal efecte, aquestes han decidit adoptar, per mitjà d'un mandat, una nova llei d'amnistia que cobreixi els delictes relatius als atacs contra la seguretat de l'Estat relacionats amb els altercats que van sacsejar la Costa d'Ivori i comesos entre el 17 de setembre de 2000 i la data d'entrada en vigor del present Acord, amb l'excepció dels crims econòmics, els crims de guerra i els crims contra la humanitat.

6.4. De les sancions

Les parts del present Acord convenen apel·lar la Unió Africana, a través de la CEDEAO, per demanar al Consell de Seguretat de les Nacions Unides un aixecament immediat de les sancions individuals que afecten els actors de la crisi ivoriana.

6.5. Del Programa d'ajut a la tornada dels desplaçats de guerra

En una perspectiva de reconciliació nacional i de normalització política i institucional, les parts en el diàleg directe convenen a engegar, al més aviat possible, un Programa d'ajuda a la tornada dels desplaçats de guerra. Aquest programa aspira a assegurar la reinserció social de les persones i de les famílies que han abandonat el seu domicili o els seus béns a causa de la guerra. Les dues (2) parts convenen donar al ministeri tècnic afectat els mitjans per a l'aplicació d'aquest programa.

6.6. Del Codi de bona conducta

Quant a la imperiosa necessitat de tranquil·litzar i de moralitzar la vida pública, d'instaurar un nou ambient polític a la Costa d'Ivori i d'evitar tota

interpretació partidista i demagògica del present Acord, les parts es comprometen a considerar un Codi de bona conducta.

6.6.1. Les parts es comprometen a organitzar una vasta campanya d'informació i de sensibilització entre les poblacions que viuen a la Costa d'Ivori, amb la finalitat de conduir-les a l'adhesió plena en el procés de sortida de la crisi i de reconciliació nacional.

6.6.2. Prohibeixen qualsevol tipus de propaganda, especialment mediàtica, amb tendència a perjudicar l'esperit de la cohesió i de la unitat nacionals. Recorren a la premsa nacional i internacional perquè aquesta fomenti, d'una manera constructiva, la consolidació de la pau i l'esperit de tolerància.

6.6.3. Les parts es comprometen a mantenir entre elles un esperit de diàleg permanent basat en la confiança mútua, a abstenir-se de qualsevol actitud bel·ligerant i vexatòria i a adoptar comportaments marcats pel respecte i la discreció.

6.6.4. Convenen conjugar els seus esforços amb vista a reforçar l'ètica i la moralitat republicanes a l'interior de les seves forces respectives, dintre del respecte a la dignitat i els drets fonamentals de la persona humana. Es comprometen a conduir les seves forces respectives a treballar conjuntament en bona harmonia.

6.6.5. Les parts es prohibeixen qualsevol utilització abusiva i contrària a l'esperit del present Acord de la societat civil i de les organitzacions sindicals.

VII. DELS MECANISMES DE SEGUIMENT I DE CONCERTACIÓ

Amb el fi d'un seguiment del present Acord i de la continuació del diàleg directe, les parts convenen crear un Quadre Permanent de Concertació (CPC) i un Comitè d'Avaluació i d'Acompanyament (CEA).

7.1. El Quadre Permanent de Concertació

El Quadre Permanent de Concertació és un òrgan de vigilància i de diàleg permanent amb la finalitat de reforçar la cohesió nacional. Està compost de la manera que segueix:

- El Sr. Laurent Gbagbo, president de la República.
- El Sr. Guillaume K. Soro, secretari general de les Forces Noves.
- El Sr. Alassane Dramane Ouattara, president de l'RDR.
- El Sr. Henri Konan Bedié, president del PDCI.
- El Sr. Blaise Campaoré, president en exercici de la CEDAO, en qualitat de facilitador.

Exceptuant el president Laurent Gbagbo i el president en exercici de la CEDEAO, els altres membres del CPC tenen rang de president d'institució.

El CPC té competència per examinar qualsevol qüestió relativa al present Acord.

7.2. El Comitè d'Avaluació i d'Acompanyament (CEA) és l'encarregat de l'avaluació periòdica de la posada en marxa de les mesures previstes en el present Acord. És també l'encarregat de suggerir qualsevol disposició pràctica i necessària per a la bona execució del present Acord.

Està compost com segueix:

- President: el facilitador o el seu representant.
- Membres: tres (3) representants de cadascuna de les dues (2) parts signants.

Les dues parts convindran, de comú acord, l'ampliació del CEA a altres membres de la classe política ivoriana. A més a més, el facilitador acudirà a un altre observador, representant d'un país o d'organitzacions internacionals o interafricanes que consideri necessari.

El CEA està presidit pel facilitador o pel seu representant. Es reuneix almenys una vegada al mes en sessió ordinària i, en cas de necessitat, en sessió extraordinària, per convocatòria del seu president. De cara a l'execució de la missió, el CEA retrà comptes al CPC de l'aplicació de l'Acord i n'informarà al representant especial del secretari general de les Nacions Unides.

VIII. DISPOSICIONS DIVERSES I FINALS

8.1. Les parts es comprometen a remetre's a l'arbitratge del facilitador en cas de litigi sobre la interpretació o l'aplicació del present Acord.

- 8.2. Les parts convenen demanar tropes militars africanes suplementàries per participar en la missió de pau de les forces imparcials a la Costa d'Ivori.
- 8.3. El cronograma adjunt al present Acord en forma part integrant. Les parts convenen executar les operacions convingudes d'acord amb aquest cronograma.
- 8.4. El present Acord entra en vigor a partir de la signatura de les seves parts. Les parts convenen demanar al facilitador, en la seva qualitat de president en exercici de la CEDEAO, d'apel·lar, per mitjà de la Unió Africana, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides amb la finalitat de ratificar el present Acord.

Fet a Ouagadougou, el 4 de març de 2007

Laurent Gbagbo

President de la República de la Costa d'Ivori

Guillaume Kigbafori Soro

Secretari general de les Forces Noves de la República de la Costa d'Ivori

Blaise Compaoré

President de Burkina Faso

President en exercici de la CEDEAO,

Facilitador

1. Signatura de l'Acord polític d'Ouagadougou – dia J.
2. Posada en marxa del Centre de Comandament Integrat. Comença dues setmanes després del dia J.
3. Posada en marxa del Quadre Institucional d'Execució. Es realitza quatre setmanes després de la signatura de l'Acord.
4. Formació del govern. Es duu a terme cinc setmanes després de la signatura de l'Acord.
5. Supressió de la zona de confiança i posada en marxa de les unitats mixtes. Comença una setmana després de la formació del govern.
6. Desmantellament de les milícies. Comença dues setmanes després de la formació del govern i amb una durada de dues setmanes.
7. Annex.

CRONOGRAMA DE L'APLICACIÓ DE L'ACORD D'OUAGADOUGOU

- Reagrupació (concentració per unitat dels excombatents en els emplaçaments de reagrupació i emmagatzematge de les armes sota la supervisió de les forces imparcials).
- Desplegament de l'Administració.
- Començament de les audiències foranes. Dues setmanes després de la formació del govern i amb una durada de tres mesos.

8. Allistament amb vista a la inscripció en la llista electoral i a la identificació. Comença un mes després de l'inici de les audiències foranes.
9. Unificació de les forces presents i reclutament per al servei cívic. Comença quinze dies després de l'inici del reclutament.
10. Establiment i distribució dels nous documents nacionals d'identitat i de les targetes d'electors a partir de la llista electoral. Començament de l'adopció oficial de la llista electoral definitiva.
11. Fi del procés de DDR i organització de les eleccions.

ANNEX III. MAPA DE COSTA D'IVORI

ICIP WORKING PAPERS - SUBMISSION GUIDELINES

1. International Catalan Institution for Peace (ICIP):

The principle purpose of the ICIP is to promote a culture of peace in Catalonia as well as throughout the world, to endorse peaceful solutions and conflict resolutions and to endow Catalonia with an active role as an agent of peace and peace research.

2. Objectives of the Publication:

The ICIP wants to create an open forum on topics related to peace, conflict and security. It aims to open up debate and discussion on both theoretical and contemporary issues associated with the pursuit and maintenance of peace in our world. It strives to connect an eclectic group of voices including career academics, PhD students, NGO representatives, institutional representatives, and field workers and field writers to celebrate groundbreaking and constructive approaches to peace and conflict resolution.

3. Scope of the Publication (List of Themes):

The ICIP is interested in works related to peace, conflict and security research. It aims to provide an innovative and pluralist insight on topics of methodology of peace research, the history and development of peace research, peace education, peace-keeping and peace-creating, conflict resolution, human security, human rights, global security, environmental security, development studies related to peace and security, international law related to peace, democracy, justice and equality, disarmament, gender, identity and ethics related to peace, science and technology associated with peace and security.

4. Audience:

The ICP aims to provide accessible, valuable and well-researched material for all those interested in the promotion of peace. Our audience in-

cludes fellow academics and researchers, student of peace and security, field workers, institutional and governmental representatives as well as the general public.

5. The review process:

ICIP WP is a peer reviewed publication. Submissions should be sent directly to the series editor (recerca.icip@gencat.cat), who will check whether the paper meets the formal and general criteria for a working paper and will commission a review.

6. Who may submit working papers:

- a. The main criterion for the submission of Working Papers is whether this text could be submitted to a good academic journal.
- b. ICIP staff and other fellows and visitors affiliated with the ICIP are expected to submit a working paper related to their research while at the ICIP.

7. Submission System:

All submissions can be made to the ICIP, e-mail address recerca.icip@gencat.cat with “Working Papers – submission” in the subject line.

For a complete version of the ICIP WP submission guidelines, please visit the publications section of the website www.icip.cat.

Una versió completa i en català d'aquests criteris de submissió de texts la trobareu a la secció de publicacions del lloc web www.icip.cat.

Una versión completa y en castellano de estos criterios de sumisión de textos se encuentra en el apartado de publicaciones de la página web www.icip.cat.

PROPER S NÚMEROS DE LA SÈRIE ICIP WORKING PAPERS

Working Paper 2010/1: *Territorial Autonomy and Self-Determination Conflicts. Opportunity and willingness. cases from Bolivia, Niger and Thailand*, per Roger Suso.

NÚMEROS EDITATS DE LA SÈRIE ICIP WORKING PAPERS

Working Paper 2009/8: *Indigenous People's Mobilization and their Struggle for Rights in Colombia*, per Farid Samir Benavides.

Working Paper 2009/7: *A Critical Application of Securitization Theory: Overcoming the Normative Dilemma of Writing Security*, per Catherine Charrett.

Working Paper 2009/6: *Bringing actors and violent conflict into forced migration literature. A model of the decision to return*, per Inmaculada Serrano.

Working Paper 2009/5: *The Quest for Regulating the Global Diamond Trade*, per Franziska Bieri.

Working Paper 2009/4: *Hezbollah's identities and their relevance for cultural and religious IR*, per Pol Morillas Bassedas.

Working Paper 2009/3: *Eleccions pacífiques a Costa d'Ivori a finals del 2009? Avenços i obstacles de la construcció de pau al país ivorià*, per Albert Caramés.

Working Paper 2009/2: *Prohibició de submissió a nou judici – regla del ne bis in idem – en el sistema interamericà de drets humans i en el dret comparat*, per Priscila Akemi Beltrame.

Working Paper 2009/1: *Conflict prevention and decentralized governance*, per Rafael Grasa i Arnau Gutiérrez Camps.

